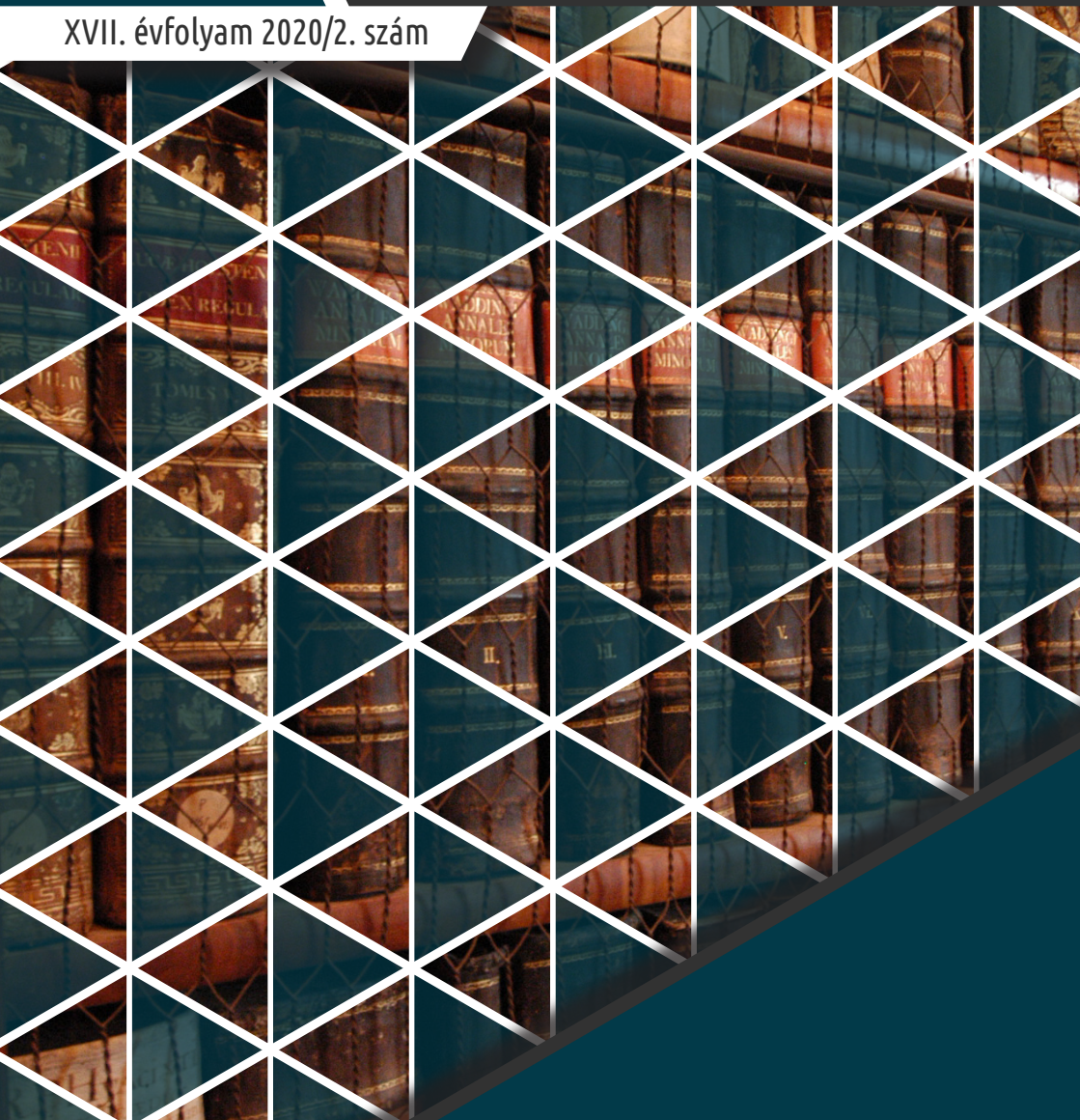

Hírlevél

XVII. évfolyam 2020/2. szám

AZ EGYHÁZI KÖNYVTÁRAK EGYESÜLÉSÉNEK NEGYEDÉVES HÍRLEVELE

Szerkesztői megjegyzés:

Az EKE Hírlevélben az eddig kényszerűen tördelt linkek helyett számozott utalót „▶” helyeztünk el a hivatkozásoknál, amelyre – a képekhez hasonlóan – rákattintva elérhetővé válik az adott weboldal. Gondoltunk azokra is, akik nyomtatva szeretnék olvasni a Hírlevelet, ezért a folyóirat végén összeállítottunk egy webográfiát, ez tartalmazza a teljes internetes hivatkozások listáját.

IMPRESSZUM

A kiadvány változatlan formában és tartalommal szabadon terjeszthető, felhasználható, nyomtatható, sokszorosítható és korlátozás nélkül közzétehető!
Lezárva: 2020. június 14.

Felelős kiadó: az Egyházi Könyvtárak Egyesülése elnöke

Kiadó: Egyházi Könyvtárak Egyesülése

Felelős szerkesztő: Török Beáta – tördelte: Tegzes Béla

Az Egyesülés székhelye: 1092 Budapest, Ráday utca 28.

A szerkesztőség címe: 1052 Budapest, Piarista köz 1.

E-mail: biblio@sapientia.hu Telefon: 1-486-4421

Online kiadás: ISSN 2416-0229

TARTALOM

►	KÖSZÖNTŐ	
	Török Beáta: Köszöntő	4
🔍	A PANNONHALMI SZAKMAI NAP ELŐADÁSAI	
	Dr. Kührner Éva: A görögkatolikus folyóiratrepertórium	6
	Grócz Zita: E-könyvtár szolgáltatás Kalocsán – múlt-jelen-jövő	12
	Kádárné Zsoldos Edit: A BGRG tanári könyvtárának rekonstrukciója	18
	Dr. Tamási Balázs: Restaurálástól digitalizálásig	25
	Dr. Kovács Áron: Egyházi gyűjteményi kiadvány a nemzetközi könyvpiacra	33
📎	HÍREK, BESZÁMOLÓK	
	Rónainé Magyar Krisztina: Távmunkában a szombathelyi könyvtárosok	36
	Papp Júlia: „Pulszky Ferencz ajándoka”	39
	Balogh K., Hubert G.: Az Ev. Egyházhoz került az Esterházy Péter & Gitta Könyvtár	42
	Tőzsérné Ócsai Eszter: „Országunk tsillagja” – Rudnay-kiállítás Esztergomban	45
	Ásványi Ilona: Vendégség...	48
➡	PÁLYÁZAT	
	Ásványi Ilona: Gerő Éva Alap – 2020	52
📌	RÖVIDHÍREK	
	Országos Könyvtári Napok 2020 – OSZK FOTÓTÉR	54
❓	KI KICSODA?	
	Tóth Beáta: Ki Kicsoda az egyházi Könyvtárakban?	56
🔗	KITEKINTŐ	
	Juhász Réka: Új utakon a K2 továbbképzési sorozat	60
	Horváth Adrienn: Újratervezés indul!	64
	Dr. Tóth Máté: Virtuális országjárás a koronavírus-járvány idején	71
🔄	ÖRÖKZÖLD	76
📖	IDÉZET	
	Esterházy Péter: Boldogulás, boldogtanulás, minden semmi (részlet)	78
📍	WEBGRÁFIA	79

KÖSZÖNTŐ

KÖSZÖNTŐ

TÖRÖK BEÁTA

Szerkesztő

A Hírlevél első számának megjelenését követően – a járványhelyzet okán – egy szeptemberi összevont szám megjelenését fontolgattuk. Ám rövid idő elteltével mégis másképp döntöttünk, melynek eredménye a most „kézbe adott” Hírlevél. Mindannyian tudtuk, hogy a távmunka térben ugyan távol tart bennünket a megszokott könyvtári környezettől, de „titokban” abban is biztosak voltunk, hogy továbbra is ugyanolyan minőségi (könyvtári) munka végzésére vagyunk képesek, mint azt korábban, a mindennapi körülmények között már bizonyítottuk. A fizikai terünket ért változás a figyelmünket éppen arra a virtuális valóságra nyitott rá, amellyel már a hagyományos térben az elmúlt években „barátkoztunk”, s eljött az ideje annak, hogy olvasóink szolgálatának érdekében az „e-világban” szerzett ismereteinket erőteljesebben (ki)használjuk, sőt a rendelkezésre álló tudásunkat felhasználóinknak is átadjuk. Folyamatosan értesülünk a mostani munkakörülmények között könyvtárainkban zajló eseményekről – érdemesnek tartottuk tehát, hogy ezeket a híreket összegyűjtsük és a Hírlevélben már most, júniusban közzé tegyük. Köszönettel tartozunk azért, amiért a Kollégák szívesen ajánlották fel és áldozták idejüket arra, hogy a kiadvány mindannyiunk számára információforrás lehessen. Külön köszönjük a Könyvtári Intézet munkatársainak a Kitekintő rovatunkban olvasható tanulmányokat!

Sajnos az idei, Pannonhalmára tervezett közgyűlésről, személyes találkozásonkról is le kellett mondanunk. A konferencia és a „magunk között” tartott szakmai nap szervezését azonban még a járvány okozta korlátozások előtt megkezdjük. A szakmai nap előadóit részben már meg is kerestük februárban. Semmiképp sem szeretnénk volna, ha az elmaradó találkozó miatt a kollégák nem számolhatnának be azokról a projektekről, amelyek akár több hónapja vagy akár több éve készülnek vagy most készültek el, esetleg folyamatosan működnek. Bizonyára a 2021-re tervezett szakmai nap is tartogat majd számtalan aktualitást, ezért nem halasztanánk jövőre a most időszerűt. A pannonthalmi programban a szakmai napot június 23-a délutánjára terveztük. Hírlevelünkkel egy többé-kevésbé virtuális „mini konferenciára” hívjuk a Kollégákat, ugyanis a tervezett előadások írott változatát olvashatják az első öt írásban. A továbbiak tekintetében természetesen a már megszokott, és az idén megújult első számban kibővített rovatok szerint épül fel a kiadványunk. Most – a tervezett konferencia idején – arra biztatjuk a Kollégákat, hogy a Hírlevél olvasásával, ha térben távolról is, de ismerkedjünk egymás munkájával.

Fotó: Nagy Balázs

A GÖRÖGKATOLIKUS FOLYÓIRATREPERTÓRIUM

► DR. KÜHRNER ÉVA

Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola Könyvtára

Különböző szakmai fórumokon sokszor téma volt a teológiai irodalom bibliográfiai feltárásának kérdése, különösen a periodikák repertorizálásának hiányossága. A folyóiratok feltárása manapság két felületen folyik eltérő módszerekkel és hatékonysággal; ezek a nemzeti könyvtár berkein belül épülő HUMANUS ([Humántudományi Tanulmányok és Cikkek Adatbázisa](#)) és a könyvtárak összefogásaként létrejött MATARKA ([Magyar Folyóiratok Tartalomjegyzékeinek Kereshető Adatbázisa](#)). A munka nem igazán összehangolt és nem fedi le a teljes teológiai szakterületet, viszont jó néhány lap tartalmáról így is információt nyújtanak. A néhány éve megalkotott közös kereső az EHM, pedig lehetővé teszi egy hatalmas adatbázisban való kutatást, ráadásul ma már a cikkek jelentős részének teljes szövege innen is elérhető.

Az analitikus feldolgozás hiányosságait kiküszöbölendő, a Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola Könyvtárának (SZAGKHF) munkatársai már évekkkel ezelőtt elvégezték az állományunkban fellelhető régi periodikák és gyűjteményes művek analitikus feldolgozását saját Corvina katalógusukban. Ez azonban nem jelentette a teljes görögkatolikus cikkanyag feltárását, csak azokat a dokumentumokét, amelyeket a gyűjtemény tartalmaz. Tudjuk jól, hogy a katalógus és bibliográfia nem ugyanaz!

A semminél azonban több. Az adatbázis használóinak ez viszont azt a tévképzetet adja, hogy a katalógusunkat használva áttekintették a felekezet teljes cikktermését. Nem kerülnek látókörukbe azonban a hiányzó lapszámok tartalma és sok olyan szóródó irodalom, ami határterületi kiadványban jelent meg viszont fontos lehet számukra.

Mindenképpen lényegesnek tartottuk ezért a teljes görögkatolikus irodalom bibliográfiai feldolgozását egy országos, ezt a feladatot magára vállaló adatbázisban. A munka módszertanát végiggondolva autopszia alapú kézi feldolgozás mellett döntöttünk. Ezt a munkát folyamatosan két kolléga végezte. Egyikük nagy tapasztalatokkal rendelkezik a MATARKA-s adatbevitel terén, irányítása mellett a másik kolléganő hamar beletanult a feladatba és fő munkaköri feladatként nagyot lendített a feldolgozáson.

Előzetesen elemeztük a MATARKA és HUMANUS adatbázisokat, hiszen nyilvánvaló volt, hogy valamelyikükhöz csatlakozva kell megvalósítani elképzeléseinket. Megállapítható volt, hogy míg a HUMANUS jelenleg 68, elsősorban egyháztörténeti cikkeket tartalmazó lapot dolgoz fel, addig a MATARKA 81 „igazi” teológiai lapot, közülük 57 kurrens és 24 1945 előtti kiadásút. A feldolgozást 32 cím esetében a Miskolci Egyetem munkatársai végzik. 18-at a SZAGKHF és 12-t a Gál Ferenc Főiskola könyvtárosai dolgoznak fel. A bedolgozó intézmények zöme csak 1-2 lap felelőse; megyei, egyetemi könyvtárak, de közöttük találunk 3 egyházi gyűjteményt és 1 egyházi kiadót is.

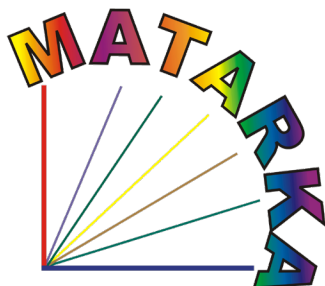
Ráadásul, mivel a MATARKA borítótól borítóig minden írást az adatbázisba visz, az adatbázis jóval több rekordot tartalmaz, mint társa. Bizonyítékként álljon itt egy

számszerű adat: az [Athanasiana](#) című saját lapunk esetében a HUMANUS 138 cikket tartalmaz, míg a MATARKA 1591-et. A Folia Athanasiana esetében ez a szám 15 és 201, és a sort folytatva, hasonló arányokat kapnánk.

A különbség oka a feldolgozás módszerének különbözőségében rejlik, mely könyvtáros berkekben közismert. Míg a HUMANUS csak a hosszabb írásokat dolgozza fel, igaz szabványos bibliográfiai feldolgozás szerint, addig a MATARKA a kiadvány cikkeinek címeit viszi be adatbázisába, arra nézvést különbség nélkül, hogy tanulmányról vagy csupán egy hírről van-e szó. Igaz ez utóbbinál bizonyos megoldásokkal finomítani lehet a semmitmondó címet is. Hatékonyságban és gyorsaságban viszont egyértelműen messze felülmúlja társát.

Nem volt tehát kétséges, hogy a MATARKA mellett döntünk. Könyvtárunk egyébként is évek óta beviszi adatait négy kurrens tudományos lapjának az [Athanasiana](#)-nak, [Eastern Canon Law](#)-nak, [Eastern Theological Journal](#)-nak és [Folia Athanasiana](#)-nak. Az előkészítés során derült ki, hogy a kurrens periodikák között is van két olyan magazin, amelyek eddig kimaradtak a sorból és feltárássra érdemesek; ezek a [Görögkatolikus Szemle](#) (1990-) és a [Görögkatolikus Szemlélet](#). Első körben ezt a hiányt pótoltuk az adatbázisban.

2017. év végén elhatározás született arról, hogy mint az ország egyetlen görögkatolikus gyűjteménye felvállaljuk a valamennyi régmúltban kiadott, a felekezetünkhöz tartozó folyóirat cikkeinek feldolgozását is a MATARKA adatbázisban. Előzetesen összeállítottuk a feldolgozásra érdemes kiadványok listáját. Ehhez könyvtárunk állományát, a [Görögkatolikus Örökség](#) oldalon

található digitalizált lapokat, és egyéb bibliográfiai segédleteket használtunk. Rögtön kiderült, hogy a honlapon és gyűjteményünkben létező régi lapokon kívül mások is fellelhetők még. Köztük vannak olyan magyar nyelvű, a mai határokon túl megjelent felekezeti periodikák, melyek a görögkatolikusság eszmei értékei, repertorizálásuk nem történt meg, állapotuk rossz, sőt sok esetben meglétük is esetleges. Ezeknek a felkutatása és tartalmuk feltárása, esetleg digitalizálása a jövő feladata lehet. Hiány persze a határokon belül megjelent kiadványok esetében is előfordult. Ezeket a lyukakat könyvtárközi kölcsönzés útján beszerezett példányok segítségével igyekszünk pótolni, hogy a sorozat feldolgozottsága hiánytalan legyen. Köszönet ezért segítőkész kollégáinknak!

A két éve folyó feldolgozó munka során a 6 kurrens kiadvány mellett 14 retrospektív lap adatbevitelére valósult meg.

Találatok listája

[A máriapócsi Könnyező Szűz zarándok naptára](#)

(1941–1944)

Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola Könyvtára

[Athanasiana](#)

(1995–2019)

[Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola Könyvtára](#)

[Chrysostomos](#)

(1927–1932)

Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola Könyvtára

[Eastern Theological Journal](#)

(2015–2018)

[Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola Könyvtára](#)

[Folia Athanasiana](#)

(1999–2012)

Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola Könyvtára

[Görög Katolikus Népiskola](#)

(1913–1914)

[Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola Könyvtára](#)

[Görögkatolikus Népiskola](#)

(1921–1923)

[Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola Könyvtára](#)

[Görögkatolikus Tanító](#)

(1926–1928)

Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola Könyvtára

[Görögkatolikus Flet](#)

(1937–1940)

Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola Könyvtára

[Görögkatolikus Lelkipásztor](#)

(1929–1931)

Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola Könyvtára

[Görögkatolikus Szemle \(1929–1944\)](#)

(1929–1930)

Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola Könyvtára

	Görögkatolikus Szemle (1929-1944) ()	
	Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola Könyvtára	
	Görögkatolikus Szemle (1990-) (1990–2019)	
	Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola Könyvtára	
	Görögkatolikus Szemlélet (2014–2019)	
	Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola Könyvtára	
	Keleti egyház (1934–1943)	
	Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola Könyvtára	
	Máriapócsi MAGOSz naptár (1929–1942)	
	Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola Könyvtára	
	Máriapócsi naptár (1922–1947)	
	Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola Könyvtára	
	Máriapócsi Virágoskert (1925–1926)	
	Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola Könyvtára	

[Visszatérés az oldal tetejére](#)

Ezek:

1. Békesség
2. Chrysostomos
3. Gör. Kath. Tudósító (Miskolc)
4. Görögkatholikus Tudósító (Nyíregyháza)
5. Görögkatholikus Tanító
6. Görögkatolikus Lelkipásztor
7. Görögkatolikus Szemle (1929-1944)
8. Görögkatolikus Élet
9. Kelet (Miskolc)
10. Keleti Egyház
11. A máriapócsi Könnyező Szűz zarándok naptára
12. Máriapócsi MAGOSz naptár
13. Máriapócsi naptár
14. Máriapócsi Virágoskert

A listát látva feltűnhetnek hasonló című lapok. Ez nem tévedés, hanem szokás volt, hogy adott esetben teljesen

más kiadó, más településen és más időszakban ugyanazon a címen – esetleg eltérő írásmóddal – jelentetett meg kiadványt, újra kezdődő évfolyamszámozással. Példa erre, a Miskolcon Schirilla Sz. Andor kiadásában megjelenő **Gör. Kath. Tudósító**, valamint a **Magyar Görögkatholikusok Országos Szövetsége** által Nyíregyházán kiadott **Görögkatholikus Tudósító**. De említhetnénk akár a **Görögkatolikus Szemlé**t is, melynek ma élő szériája előtt létezett 1929-1944 között azonos című, más szervezet által megjelentetett elődje.

Az autopszia alapján történő munka során feldolgozásra került minden írás, még a hírek (pl. gyászír, avatások, események stb.) is, melyek ugyan nem tudományos értékűek, de a történeti kutatása szempontjából fontosak lehetnek, egy személy vagy egyházközség történetének kutatásakor forrásértékkel bírhatnak. Miután a feldolgozott lapok zöme digitalizálva van a Byzantinohungarica.com oldalon: a találatokról link mutat az elektronikus tartalomra, így rögtön olvasható a megtalált írás is.

Be kell vallanunk, hogy ezt a nagyon időigényes munkát felgyorsította a koronavírus járvány miatti home office munkarend, mely során otthonainkban csak erre a feladatra koncentrálva hatékony munka folyhatott. Nem nagyképcség talán kimondani, hogy sikerült létrehozunk a görögkatolikus repertóriumot, mely a felekezeti sajtó megjelenésétől kezdve napjainkig igyekezett feltárni azok tartalmát. Eredménye pedig leginkább a könyvtárhazználókat, kutatókat szolgálja, akik lehetőséget kapnak a felekezet teljes cikktermésében keresni. Nem szabad elfelejteni azt sem, hogy az így létrejövő rekordhalmaz jól reprezentálhatja a hazai görögkatolikusság szellemi potenciálját, valamint tudatosulhat mindenkiben, hogy a folyóiratcikk legalább annyira értékes információforrás, mint a könyv.

Bízva abban, hogy ha más felekezeti gyűjteményekben dolgozó kollégáink is kedvet kapnak a saját területük feltáró munkájához, előbb-utóbb összeállhat az egyházi folyóiratok és gyűjteményes művek analitikus feldolgozása révén egy virtuális teológiai repertórium, mely részét képezheti a humán terület nemzeti bibliográfiájának. ►

E-KÖNYVTÁR SZOLGÁLTATÁS A KALOCSAI FŐSZÉKESEGYHÁZI KÖNYVTÁRBAN – MÚLT-JELEN-JÖVŐ

► **GRÓCZ ZITA**
Főszékesegyházi Könyvtár, Kalocsa

„Amikor az ember határozott cél felé tart,
nagyon fontos, hogy az útnak is szenteljen figyelmet.
Az út az, amely mindig megmutatja a célba érés
legjobb módját, s útközben gazdagodunk.” /Paulo Coelho/

A kalocsai Főszékesegyházi Könyvtárban már több mint 15 éves múltra tekint vissza a digitális tartalomszolgáltatás. 2004-ben az IHM **24. óra – kulturális kincseink digitalizálása** pályázati támogatásából lehetőség nyílt a könyvtár digitalizáló eszközparkjának fejlesztésére, valamint – akkor az országban elsőként és egyedülként működő, régi könyvek digitalizálására alkalmas – Pytheas Könyvmanufaktúra Digibook könyvszkennerével négy egyedi muzeális dokumentum digitalizálására (*Psalterium cum cantis*, 1438., Páli töredékek, 16. sz., A. Vesalius: *De humani corporis fabrica*, 1555, Tycho de Brahe: *Astronomia instauratae mechanica*, 1598.). A nagyméretű, nyomdai minőségben elkészült digitalizált képek lehetővé tették a kiválasztott ritkaságok facsimile kiadásának megjelentetését, valamint közzétételüket könyvtárunk első honlapján (2004 óta a digitalizált másolatok mellett 23 ritka dokumentum hasonló kiadása jelent meg). Ekkor és innen indultunk az online szolgáltatás „útján”.

A Digibook könyvszkennerrrel és saját eszközeinkkel – kezdetben egy A3-as Epson síkágyas szkennerrrel, majd digitális fényképezőgéppel, később egy egyszerűbb, de már erre a célra kifejlesztett speciális könyvszkennerrrel (OpticBook) – folytattuk a válogatott kötetek képi feldolgozását. Célunk ezzel a digitális válogatással az állományvédelem szempontjain túl az volt, hogy olvasóink, kutatóink széles körben hozzáférhessenek olyan dokumentumokhoz, amelyek csak nálunk találhatók, vagy csak kevés elérhető könyvtári példány van belőlük. Elsődlegesen gyűjteményünk értékes, ritka könyveit tettük elérhetővé, valamint válogatva a leggyakrabban használt, kutatott helytörténeti, teológiai, történeti stb. dokumentumokat. A fontossági sorrendet felállítva a gyakran kutatott helytörténeti irodalom elektronikus feldolgozását tűztük ki célul. A digitális állományok növekedésével párhuzamosan a digitalizált képanyag archiválása, kezelése és szolgáltatása is egyre nagyobb feladatot jelentett. A Könyvtár digitalizálási képességének fejlesztésére, illetve az elkészült nagyméretű digitalizált állományok tárolásával, szolgáltatásával kapcsolatos kapacitásának növelésére, korszerű számítástechnikai eszközök beszerzésére pályáztunk az OKM – Magyar Digitális Képkönyvtár 2008-as pályázatán. Az elnyert támogatásból lecseréltük elavult szerverünket, munkállomásainkat. (Az MDK gyűjteményét ekkor öt védett, muzeális dokumentum metaadatokkal ellátott képeivel bővítettük.) A 2010-es évek elejére

Fotó:
Főszékesegyházi
Könyvtár, Kalocsa

elkészült az online helytörténeti könyvtár, melyben többek között az egykori kalocsai Jezsuita Gimnázium, az Iskolanövérsek értesítői, a Kalocsai Néplapok 1879-1940. évfolyamai, a körlevelek 1880-tól, a sematizmusok, összesen 540 dokumentum teljes szövegű digitális másolata vált elérhetővé. 2011-ben a feldolgozás újabb lendületet vett, ettől az évtől saját humán erőforrásaink mellett már önkéntesek munkájára is rendszeresen számíthattunk, akik azóta is kitartóan segítik a projektet, nélkülük ez a nagy mennyiségű digitalizált könyvállomány (kb. 2 millió oldal) nem jöhetett volna létre és nem gyarapodhatna ilyen nagy ütemben. (Köszönet Mityók János plébános atyának és Kreschka Károly veszprémi kántornak, tiszteletbeli munkatársainknak). 2013-ban a közel ezer példányra duzzadt elektronikus könyvtárunkból a nyílt hozzáférést kiterjesztve több mint 300 példányt (teológiai, egyháztörténeti) töltöttünk fel az Unitas e-könyvtárába.

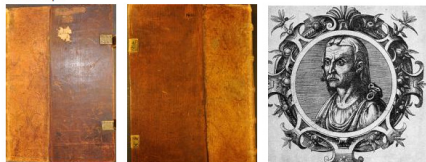
2014-ben elérkeztünk egy újabb mérföldkőhöz a digitalizálás és a szolgáltatás „történetében” a Bookeye

professzionális könyvszkenner megvásárlásával. A nagyméretű, nehezen nyitható fatáblás kötetek feldolgozása korábban komoly kihívást jelentett. Ezt a problémát sikerült megnyugtató módon rendeznünk, a régi könyvek feldolgozásához kifejlesztett professzionális könyvszkenner beszerzésével. Megkezdhattuk a gyűjtemény legrégibbi köteteinek (64 középkori kódex) módszeres és teljes képi feldolgozását.

Címlap » Aphorismi cum commento Constantini Africani Montis Cassianensis Monachi

Aphorismi cum commento Constantini Africani Montis Cassianensis Monachi

Borító kép:

Szerző: Hippocrates

Kép a szerzőről:

Koll.1. Hippocrates: Aphorismi cum commento Constantini Africani Montis Cassianensis Monachi (38 levél)

Koll.2. Galenus: Ars parva (39-88 levél)

A Kalocsai Főszékesegyházi Könyvtárban évek óta megkezdett digitalizáló munka eredménye az e-könyvtárunkba feltöltött és elérhető digitális tartalom. Elsődlegesen gyűjteményünk értékes, ritka dokumentumait tesszük elérhetővé, valamint válogatva a leggyakrabban használt, kutatott helytörténeti, teológiai, történeti stb. dokumentumokat. Célunk ezzel a digitális válogatással az állományvédelem szempontjai mellett az, hogy olvasóink, kutatóink széles körben hozzáférhessenek olyan dokumentumokhoz, amelyek csak nálunk találhatók, vagy csak kevés elérhető könyvtári példány van belőlük.

BELÉPÉS AZ E-KÖNYVTÁRBA | FELDOLGOZOTTSÁG (2020.04.21. 2826

digitalizált mű: 73 kézirat (kódex) és 2753 könyv). A jelenlegi feldolgozottsági táblázatunk munkapéldány, melyben hibák is előfordulhatnak.

Ezek a következők:

- **Muzeális könyvek és kéziratok** (Középkori kódexek, kéziratok, ősnymtatványok, Régi Magyar Könyvek, antikvák, ritka könyvek)
- **Helytörténeti könyvek.** Helytörténeti digitális válogatásunk **nemcsak Kalocsa**, hanem az egykori kalocsa-bácsi és a jelenlegi Főegyházmegye területére vonatkozó dokumentumokat tartalmazza, valamint a **kalocsai kötődésű szerzők** műveit is.
- **Olyan alapl művek, kézikönyvek** amelyeket széles körben használnak
- A leggyakrabban használt **régi és ritka folyóiratok** (helytörténeti, teológiai).

E-könyvtárunkat a feldolgozás útjében **folyamatosan bővítjük**.

A dokumentumok felhasználási feltételei:

Az e-könyvtár **szolgáltatás ingyenes**. Csak **regisztrációval** (felhasználónév és jelszó létrehozása után) vehető igénybe, az ehhez szükséges tennivalókat a **Regisztráció** címen közzéljük.

A **PDF** és **JPG** formátumú anyagok regisztráció után **megtekinthetők**, a nyomtatáshoz, további feldolgozáshoz a **könyvtár engedélye** szükséges.

2015-ben kódexeink digitalizálásával párhuzamosan megújult könyvtárunk honlapja és megnyílt az új e-könyvtár szolgáltatás. Ide kerülnek fel a gyűjtemény értékes, ritka kötetei, valamint válogatva a leggyakrabban használt, kutatott dokumentumok. Ezek a következők: muzeális könyvek és kéziratok (középkori kódexek, kéziratok, ősnymtatványok, antikvák, RMK-k, ritka könyvek). Helytörténeti válogatásunk nemcsak Kalocsa, hanem az egykori kalocsa-bácsi és a jelenlegi Főegyházmegye területére vonatkozó dokumentumokat tartalmazza, valamint a kalocsai kötődésű szerzők műveit is. Olyan teológiai, történeti stb. alapl művek, kézikönyvek, amelyeket széles körben használnak. A leggyakrabban használt régi és ritka folyóiratok (helytörténeti, teológiai).

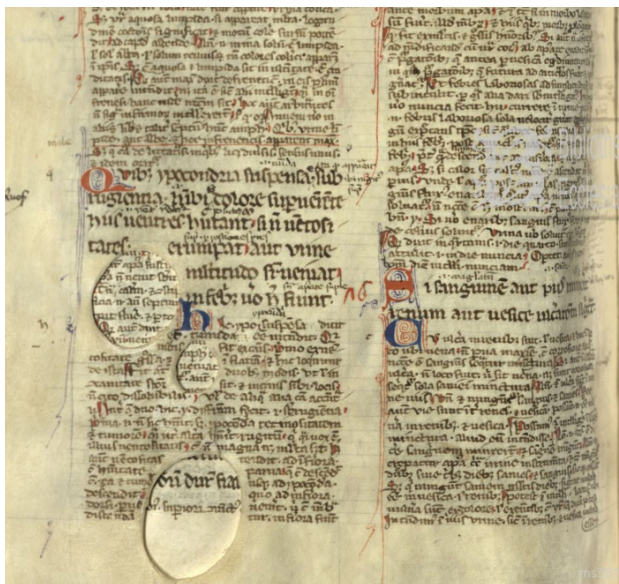
Jelenleg az e-könyvtárban összesen 2826 mű található: 73 kézirat (kódex) és 2753 könyv, a helyben – belső terminálokon – elérhető digitalizált példányok száma

több mint 5.000. Ebből a folyamatosan bővülő állományból töltjük fel a szerzői jogok stb. és egyéb szempontok mérlegelése, ellenőrzése után „megrostált” köteteket. A keresés szerzőre, címre, jelzetre indítható. A könyvek cím szerint betűrendes elrendezésben böngészhetők, a címre kattintva megnyílik egy részletesebb leírás, a kötet könyvtári jelzetével, katalóguscédulájával, a szerző rövid életrajzával, a kódexeknél a mű rövid ismertetésével, valamint a könyv kategóriájával. Erről az oldalról nyitható meg a feltöltött dokumentum többnyire kétrétegű pdf-ként. A szolgáltatás felhasználóbarát működtetése állandó és folyamatos fejlesztést, munkavégzést igényel. A közeljövő feladatai közé tartozik az elérhető dokumentumok számának bővítésén túl, a már feltöltött kötetek kategorizálása, a tematikus keresőmező beiktatása, a szerzői életrajzok, művek ismertetésének kiterjesztése.

Szerző	Cím	Jelzet	Alkalmaz
			Alkalmaz
A bérmlás Müller Lajos 1 926 A könyv Letöltése: További információ		A bernardium emlékkönyve Horváth Konstantin 1 939 A könyv Letöltése: További információ	
A Biblia - Isten szava mindenkinek Kremer, Jacob 1 992 A könyv Letöltése: 		A Biblia és a költészet Morvay Győző 1 898 A könyv Letöltése: 	

Az e-könyvtár használatához egy előzetes regisztráció szükséges. A regisztráció díjtalan, személyre szóló és határozott idejű: az adott naptári évre biztosít hozzáférést, újabb naptári évben megújítása, megerősítése szükséges. A kitöltött adatlap a beérkezését a regisztráció aktiválását követően egy e-mailben visszaigazolt regisztráció után válik

érvényessé. Az e-könyvtár tartalmáról a [Feldolgozottság](#) táblázatból (betűrendes szerző, cím, jelzet lista) tájékozódhatnak az olvasók. A szolgáltatás letöltött oldalainak évenkénti statisztikai elemzéséből jól látszik, hogy olvasóink, kutatóink rendszeresen felkeresik, használják az elektronikus tartalomszolgáltatást. A kutatói távhasználatra nagyon jó példa a Fragmenta Codicum Kutatócsoport, akik 2017-ben kezdték meg könyvtárunk kódexeinek tudományos feldolgozását. A Kutatócsoport elsősorban az e-könyvtáron keresztül végzi a kutatásokat, személyesen évente csak néhány alkalommal keresik fel könyvtárunkat. A külföldi kutatásokat a szolgáltatás regisztrációs oldalának angol nyelvű verziója is segíti, ennek köszönhetően a használók között szép számmal vannak külföldi regisztrált kutatók is, néhány városnév a regisztráltak nyilvántartásából: Ohio, Düsseldorf, Bécs, Oxford, Antwerpen, Prága. ►

A Bethlen Gábor Református Gimnázium és Szathmáry Kollégium tanári könyvtárának rekonstrukciója 2020

KÁDÁRNÉ ZSOLDOS EDIT

Bethlen Gábor Református Gimnázium és Szathmáry Kollégium Könyvtára

„Schola est seminarium ecclesiae”

/Az iskola az egyház veteményeskertje. 1595/

Fotó: szerző

A GIMNÁZIUM

A Bethlen Gábor Református Gimnázium 1723 óta folyamatosan működő oktató intézmény Hódmezővásárhelyen. Fenntartása egy rövid államosított időszaktól eltekintve, a református egyház irányításával történik.

A református oktatás már korábban elkezdődhetett, hiszen az 1590-es évektől olvashatók aláírások, bejegyzések [ex schola vasarhelyina](#) jelöléssel különböző egyetemeken, de az alapításról ekkor még nincs írásos kordokumentum. A Debreceni Református Kollégium partikulájaként kezdődhetett az egyház támogatásával az oktatás.

1723-tól önálló épületet kapott a gimnázium, s ettől az időponttól gyarapodik könyvtára is. Az iskola rektora Erdélyi P. Sámuel, aki a törvényeit is leírta, ajándékozott négy könyvet a könyvtár alapításához. (Ezekből kettő

elérhető jelenleg nálunk: *Johann Alsted: Logicae systema*, 1614; *Caspar Barlaeus: Logica major*, 1625). Erdélyi Debrecenből került az iskola élére, amit két évig irányított, majd új vezetés következett. A könyvtár gyarapodása az egyház beszerzései mellett gyakran a további rektorok, illetve peregrinációból visszatérő diákok ajánlékaiból tevődött össze. Az 1790-es évek könyvjegyzéke már közel 300 db kötetet jelöl. Az összetétel érdekes, mert a viszonylag kevés teológia mellett többségében természettudomány, földrajz és filozófia tette ki az állományt. A klasszikus szerzők darabjai is megjelentek.

A 18. század szellemi arculatát természetesen Debrecen értékrendje formálta, a felvilágosodás Maróti György, Hatvani István munkáival itt is megjelent. (*Arithmetica, vagy számvetésnek mestersége Maróthi György [1715-1744] 1743.; Introductio ad principia philosophiae solidioris : cui accedit observatio elevationis poli Debrecinensis Hatvani István [1718-1786] 1757.*)

1742-től Szőnyi Benjámin a gimnázium fenntartó egyházközségének lelkésze, aki a debreceni friss szellemi áramlatokat hozza a mezővárosba. Könyvei magyar nyelven jelentek meg. Ezek példányai őrződnek gimnáziumi könyvtárunkban, illetve a parókiális könyvtárban is, ahogy kéziratai is.

Az iskola 1897-ben költözött mostani helyére, ahol már akkor kialakították a jelenlegi könyvtár helyiségét, Sándy Gyula tervei alapján, akinek építési naplója szintén hozzáférhető. A könyvtári helyiség kialakítása nagyon átgondolt, közvetlen napfény sosem éri, szellőzése biztosított, tágas. Azzal viszont ő sem számolt, hogy ilyen jelentős mennyiségű gyűjteményt kell majd elhelyezni az évek folyamán.

A KÖNYVTÁR

A könyvtár gyűjteménye nagyszámú hagyatékkal bővült a későbbiekben is, a folyamatos beszerzések mellett mára közel 50.000 kötettel büszkélkedhetünk. Ehhez hozzájárult Baranyi Elek helyi orvos több ezer kötetes hagyatéka, Németh László Kossuth-díjának az iskola könyvtárának bővítésére felajánlott teljes összege is, több más értékes gyűjteménnyel együtt.

Hódmezővásárhely egy az országosan számon tartott 23 megyei jogú város közül, s itt közel 300 évig minden értelmiség Alma matere a Bethlen gimnázium volt. Hagyománya, értékei túléltek több forradalmat, világháborút. Volt hadikórház, román katonák szállása, volt, hogy lovak tapostak a márvány lépcsőkön, s műtőként is funkcionált egy-egy terme, de a könyvtár jelentős károkat nem szenvedett. Őrei jól kezelték.

Az államosítás évei hagytak rajta maradandó nyomot, az 1948 utáni évek már leginkább a megőrzésről szóltak, s nem a gyarapodásról.

A REKONSTRUKCIÓ(K)

Két és fél éve kezdtünk el dolgozni a gimnázium tanári könyvtárán, ami kezdetben végtelen történetnek tűnt, rendezhetetlen sorokkal, plafonig érő polcokkal. Az iskola egy könyvtárost alkalmaz, a segítség folyamatosan közfoglalkoztatott munkaerő személyében van jelen. Ez annyiból lényeges, hogy a közfoglalkoztatottak munkájával nem lehet hosszasan tervezni, szerződésük néhány hónapra szól, a folytatás lehetősége sosem 100%, így a munka minden fázisában ezt szem előtt tartva igyekeztem fázisokra bontani a műveleteket, hogy ne maradjon jelentős rész félben.

Mintegy raktárként funkcionált a „tanári” könyvtár, ahol az első hónapok azzal teltek, hogy a „sallangot” kiválogassuk, eltüntessük. Több évtized pora és nyoma állt halmokban, ahogy a képek is mutatják.

S ekkor, a megbontott káosz közben jött a „Modern Városok Program”-jának lehetősége, miszerint teljes felújításon megy keresztül a gimnázium, új terekkel, modern pincerendszerrel, kollégium épül, s egy teljesen új helyiséggel és raktárkönyvtárral bővíülhetünk.

A leltárt és a feldolgozást folytattuk, de újragondolva az addigi tematikát, lassan elkezdtünk „összepakolni”. Más tervre volt szükség, hiszen a feladat tovább bonyolódott. A levéltári jellegű iratanyag rész egyszerűen felmérésre és dobozolásra került, hogy a kötetek feldolgozása következhesen.

Ezt az állományrészt az egyházközség telephelyére, egy volt iskolaépületbe kezdtük el raktározni, tematikusan.

A könyvállomány feldolgozását is átgondoltuk, s ahogy láthatóvá vált, hogy ténylegesen mi tartozik a régikönyves állományhoz, úgy az is körvonalazódott, hogy mit lehet elsődlegesen feldolgozás után költöztetni.

Öten dolgoztunk folyamatosan az állománnyal, volt, hogy többen, volt, hogy kevesebben. A kezdetekből már csak én vagyok jelen, nincs olyan kolléga, aki a folyamat elejétől a lassan bekövetkező végeredményig maradt volna.

Közel 1.200 dobozt töltöttünk meg, és szállíttattunk a telephelyre.

A költöztetés folyamán derült ki, hogy itt – a felújítás lehetőségéből adódóan – hosszabb távra kell berendezkedni. Ebből az is következett, hogy nem maradhatnak ideiglenesen sem a könyvek a dobozokban. Hirtelen rengeteg polcra lett szükségünk, a megoldás – egy tragédia után – a Ráday Gyűjteménytől érkezett. Kényszerű költözésük a tűz kapcsán polcokat szabadított fel, amiből mi jelentős mennyiséget elhoztunk, s ezekkel rendeztünk be egy helyiséget.

Ennek a feltöltése még nem készült el, elsődleges cél a gimnáziumi könyvtár tér rendezése, utána következik a raktárkönyvtár elérhetővé tétele.

Az iskolai könyvtár helyiség felújítása – jelen állapotáig – végül önerőből valósult meg. Ahogy teltek a hónapok a várt felújítási folyamat nem kezdődött el. A tervfázis lépéseiben vesztegel több mint egy éve a Modern Városok Program Hódmezővásárhelyen.

A megkezdett munka érdemleges előre haladásához megújulásra volt szükség. Új polc készült műbútorasztalossal, galériát alakítottunk ki, új elektromos rendszert építettünk ki, padlócsiszolás, festés, teljes polc felújítás történt, miközben mi feldolgoztunk, lepakoltunk-átpakoltunk-visszapakoltunk-bepakoltunk-kipakoltunk-összepakoltunk...

A munka folyamata során zajlott a tanév, működtetük a diákkönyvtárat, a járványhelyzet sem könnyített a feladatokon, és az idei érettségien is túl vagyunk.

Most az utolsó polcok rendezése zajlik, majd a raktárkönyvtár berendezése következik.

123 év után újjult meg a Bethlen Gábor Református Gimnázium tanári könyvtára. Újra hasznosítható és használható terré vált a muzeális könyvtárunk, ami online kereshető, illetve több évtized után látogatható. A diákok számára is bemutatható a gyűjtemény, kézzelfoghatóvá váltak számukra is az évszázados értékeink.

A galériás tér kiscsoportos órák megtartására is lehetőséget biztosít, aminek légköre az új, de mégis régi könyvtárterben egészen egyedi hangulatú. Az ódon polcok, rusztikus padló, kovácsoltvas korlát, galériás tér úgy tud „tanteremmé” változni, hogy nem avítt, de mégis archaikus. Itt könyvtári vagy magyarórát hallgatni, esetleg a latin csoportokkal kutakodni, egészen más hangulatú lesz, mint egy modern osztályteremben. A tér kihasználása, adottságainak értékesítése, a könyvtár valódi funkciójához igyekszik visszatérni, amihez rég volt a gimnázium tanári könyvtára ilyen közel. ►

SZAKMAI

RESTAURÁLÁSTÓL DIGITALIZÁLÁSIG

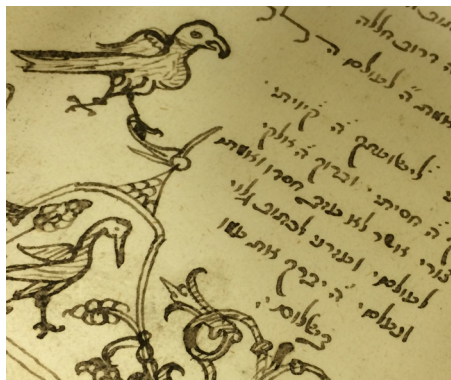
– állományvédelem az OR-ZSE Könyvtárában

► **DR. TAMÁSI BALÁZS**

ORSZÁGOS RABBIKÉPZŐ – ZSIDÓ EGYETEM KÖNYVTÁRA

Az Országos Rabbiképző Intézet 1877-es alapítása óta az intézmény Könyvtára teológiai szakkönyvtárként működik. Ez a szerepkör mindmáig megmaradt, sőt tovább bővült, miután a 2000-es évtől kezdve a gyűjtemény Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem Könyvtára néven látja el a felsőoktatási szakkönyvtári feladatokat. Történelmi alapítású egyházi és teológiai szakkönyvtárak sajátossága, hogy a gyűjteményszervezés korai időszakában jelentős vallási személyiségek könyv- és kézirat hagyatékait vásárolja meg egyrészt reprezentációs céllal, másrészt azzal a szándékkal, hogy az abban található könyveket a teológiai oktatásban hasznosítsa. Ilyen módon jött létre Könyvtárunk legrégebbi és legbecsesebb állományrésze, amely számos muzeális értéket tartalmaz, továbbá egy, 19. századi főként német nyelvű zsidó teológiai és tudományos szakkönyvekből álló gyűjteményrész. Kincseink közül első helyen a 15-19. századi héber kéziratokból és 19-20. századi magyar rabbik kéziratokból álló jelentős gyűjteményt kell megemlíteni (több mint 600 kézirtattári egység). Emellett a Könyvtár héber ősnymtatványai, antikva, valamint 16-18. századi régikönyv

Fotó: OR-ZSE
Könyvtár

gyűjteménye tartozik a korai ritkaságok közé. A régi-ritka kéziratok és könyvek mellett kiemelten értékes a magyarországi és európai zsidóság társadalomtörténetének gazdag forrását jelentő Kisnyomtatványgyűjtemény (15 ezer példány), továbbá Magyarország második legteljesebb zsidó folyóirat-állománya (az Országos Széchényi Könyvtár gyűjteményét követően). Az összes különgyűjteményi állományrész számos unikális példányt tartalmaz. Az itt szereplő dokumentumok különleges figyelmet és folyamatos állományvédelmi felügyeletet igényelnek. A restaurátori munkák pedig szakember és anyagi források hiányában is meghatványozódnak, ha a Könyvtár történetét vészterhes időszakok, háborús sérülések és előre nem tervezett állománygyarapodások kísérik. Az utóbbi váratlan és ugrászerű gyarapodás az 1945 utáni években történt, amikor a vészkorszak alatt elhurcolt rabbik, elnéptelenedett hitközségek és sorban megszűnt zsidó oktatási intézmények több-kevesbé sérült könyvtárai özönlöttek a Rabbiképzőbe, amelyek különböző helyiségekben kaptak kezdetben átmeneti, később hosszútávú elhelyezést. Az említett okokból kialakult nehéz állományvédelmi körülményeken 1945 és 1985 között a Rabbiképző vezetése a kommunista rezsím alatt lényegében nem tudott változtatni. A következő 10-15 éves időszakban az enyhülő politikai helyzet és az új vezetés javított a helyzeten, de az 1998-as épületátalakítások miatt ez a munka megszakadt és az egy szinttel lejjebb költöztetett Könyvtár állományának nagy része egy nyirkos és alkalmatlan mélyföldszinti raktárhelyiségbe került. Az állományvédelmi körülmények ezzel ismét sokat romlottak, nem beszélve arról, hogy a könyvállomány közel 40 %-át forráshiány miatt mindmáig műanyag ládákban tároljuk. Az értékes régikönyv- és kéziratállományból, amely

egy korszerűbb elsőemeleti kéziratári helyiségben került elhelyezésre, közel egy tucat kézirat restaurálása történt meg az elmúlt két évtizedben különböző pályázati támogatások segítségével, főként az OSZK-Soros Műhelyben, továbbá egyéb külső műhelyekben. A Kézirattár helyiségeinek állományvédelmi szempontok szerinti fejlesztése történik 2020-ban, számítógépes mérő- és adatgyűjtő rendszer kiépítése válik lehetővé a MAZSÖK pályázatának támogatásával. Az elmúlt években egy komoly állományvédelmi válsághelyzettel kellett számolni a Könyvtárban: a meggondolatlanul pincébe szállított 19-20. századi remitenda könyv- és folyóiratállományt 2016 elejére egy súlyos penészfertőzés sújtotta. A gyűjteménytörténeti előzmények és az említett penészkár miatt többszörösen indokoltá vált egy állományvédelmi szakember bevonása, Kovács Hajnalkát azóta is a Könyvtár főállású restaurátoraként alkalmazzuk. A penészes állomány tömeges fertőtlenítésére külső céget bízunk meg, de időközben egyre indokoltabbá vált egy alapvető állományvédelmi munkákra alkalmas saját restauráló műhely kialakítása is. A Magyarországi Zsidó Örökség Közalapítványtól 2016-tól minden évben elnyert pályázati támogatást állományvédelmi célokra fordítottuk: raktári légtisztító berendezéseket, kisebb és nagyobb restauráló eszközöket vásároltunk, legutóbb egy restauráló vegyifülkét, amely a penészes, vagy más módon fertőzött dokumentumok teljes izolálását és helyi fertőtlenítését teszi lehetővé, illetve a párologó, illékony vegyszerrel időben hosszasan történő kezeléseknél is megvédi a szakembert a mérgező anyagok

restauráló vegyifülke

belélegzésétől. A Gerő Éva Alap két alkalommal, legutóbb 2020-ban megítélt kisebb összegű támogatásával restaurálási alapanyagok és kisebb eszközök beszerzése történik. Az alapfelszereltségű műhely továbbfejlesztését EMMI pályázati forrásból tervezzük. Ezt követően elindul-

hat nem csak az állagmegóvó, hanem a helyreállító restaurálás. Idén először válik lehetővé két értékes 16. és 18. századi héber kézirat restaurálása az időközben kialakított saját restauráló műhelyben, egy NKA-tól elnyert pályázati támogatás segítségével.

Az állományvédelem másik módja a megfelelő körülményekkel végzett dokumentumkímélő digitalizálás. Ennek megvalósítására a Fenntartó MAZSIHISZ támogatásával egy Zeutschel állományvédelmi szkennert beszerzését valósítottuk meg, amellyel kíméletes módon lehet A2+ méretig helyben digitalizálni a könyvtári dokumentumokat. További állományvédelmi digitalizáló eszközöket kaptunk használatra különböző közgyűjteményi együttműködések keretében: 2018-19-től az OSZK-tól és a MaNDA Forum Hungaricumtól. A [könyvek digitalizálása](#) 2018 júniusa óta az Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem Könyvtára és a MaNDA Forum Hungaricum között kötött szerződés keretében történik. A digitalizálást a MaNDA alkalmazásába felvett, de általunk javasolt helyi munkatársak, Gál Etelka, Berger Adrienn és Róth László végzik a Könyvtárban. Az állományvédelmi digitalizálás egyik fő célja, hogy szabadon

elérhetővé és kutathatóvá váljon a hazai zsidóság írott szellemi öröksége a Vészkorszakot megelőző időszakból. A munka másik fő eredménye, hogy az említett kulturális kincseket digitális formátumban is megőrizzük, hosszútávon archiváljuk és a nyilvános adatbázisszolgáltatás se-

gítségével az eredeti dokumentumok állapotát kíméljük. A projekt keretében az OR-ZSE Könyvtára saját gyűjteményéből a magyar zsidó tudományosság és helytörténet eddig máshol nem, vagy csak nehezen hozzáférhető műveit digitalizálja, archiválja és teszi folyamatosan elérhetővé, ingyenesen tölthetővé a MaNDA adatbázisából. A digitalizálás eredményeképpen az érdeklődők több mint 430 zsidósággal kapcsolatos művet olvashatnak, kutathatnak és tölthetnek le az Interneten teljesen ingyenesen. A digitalizált kincseinket folyamatosan feltöltjük az Európai Unió digitális könyvtárába, az Europeana nyilvános felületére. Az projektnek köszönhetően az érdeklődők mostanra közel 60 ezer oldalnyi könyvtartalmat érnek el. A könyvek listáját – rövid bibliográfiai adatokkal és a hozzátartozó MaNDA-linkkel – saját könyvtári honlapunkon folyamatosan frissített adatokkal tesszük nyilvánossá. Az elmúlt években IKR-ben, Aleph-ben végzett retrospektív feldolgozás szerves részévé vált, hogy a digitalizált és MaNDA adatbázisba feltöltött példányokat soron kívül katalogizálják a kollégák, külön mezőben feltüntetve a példány MaNDA-linkjét.

A digitalizálás munkafolyamatai:

1. Digitalizálási terv készítése könyvcímekkel, bibliográfiai adatokkal és raktári jelzettel, vagy más egyedi azonosítóval.

2. Raktári előkészítés kisebb egységekben és a restaurátor által végzett munka, amelynek során az egy műből rendelkezésre álló példányok közül kiválasztja a legalkalmasabbat és a digitalizálásra előkészíti (megerősítés, szétszedés, sérülések javítása stb.).

3. Szkennelés Zeutschel OS 12002, OS 15000 Advanced Plus és Plustek-OpticBook-A300 eszközökkel, (600 dpi, színes, TIFF formátumú mentés NAS-szerverre)

4. A szkennelt anyag előfeldolgozása:

- a) a kétoldalas szkennelt lappárok felosztása;
- b) az oldalak kiegyenesítése;
- c) az oldalak szövegdobozának kijelölése;
- d) margó hozzáadása a szövegdobozhoz;
- e) kimeneti kép (színes, fekete-fehér) elkészítése;

5. Előfeldolgozott anyag feldolgozása az ABBYY 14 program segítségével:

- a) képszerkesztési feladatok (felbontás, szövegsorok kiegyenesítése stb.);
- b) lead kép készítése;
- c) körülvágás;
- d) dupla vízjelezés;
- e) OCR mentés, azonosítóval (jelzet/QR kód);

6. Felöltés a MANDA portál adatbázisába:

- a) lead kép feltöltése;
- b) metaadatok begyűjtése, feltöltése:
 - i) rövid összefoglaló;
 - ii) tartalmi adatok;
 - iii) véglegesítés;

7. Jelentés készítése – havi rendszerességgel – az elvégzett munkáról.

MAGYAR NEMZETI DIGITÁLIS ARCHÍVUM

☒ keresés ebben: keresés

Adatbázisunkban 652 752 db rekord és 11 360 608 metaadat található

szűrés miben szűr: összes mező

rendezés: **relevancia szerint** ABC sorrend

találatok száma: 427

✕ intézmény: Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Egyetemi Könyvtára - Budapest

36 / 43

◀ ◁ ▷ ▶

▼ TÍPUS

szöveg (427)

▼ ÉV

1995 (1)

1991 (1)

1981 (1)

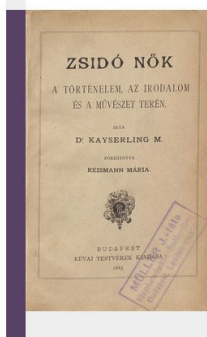
1950 (4)

1949 (1)

1948 (2)

1947 (2)

1946 (4)

Zsidó nők I.

A történelem, az irodalom és a művészet terén

I. TÖRTÉNELMI EM

"A judaizmus, mely a nőnek tulajdonképeni hivatásául a tűzhelyet és a családi kört jelöli ki, megvonja tőle az

Teljes leírás v

További digitalizálást az OR-ZSE Könyvtárban 2019-től eseti megbízással végeztek kollégák, illetve egy félállásban alkalmazott állandó munkatárs folytat szintén 2019 óta. Munkájuk főként magyar zsidó folyóiratok, intézményi kéziratok hagyatékok és kisnyomtatványok állományvédelmi szkennelése, feldolgozása és archiválása volt eddig. Ennek eredményeként a magyarországi cionizmussal kapcsolatos kisnyomtatvány-gyűjteménynek (cca. 300 példány), Löw Immanuel világhírű tudós, főrabbi kéziratok hagyatékának és magyarországi zsidó folyóiratoknak a digitális változata készült el. Az utóbbiak közül a Múlt és Jövő, a Remény, a Szombat és más kisebb jelentőségű periodika említhető. Korábbi külföldi és belföldi együttműködések révén az Egyenlőség és Magyar Zsidó Szemle című folyóiratok Könyvtárunkban megtalálható teljes évfolyamainak külső digitalizálása történt meg többtízezer

oldalnyi mennyiségben. További terveinkben nagyobb és kisebb szakértelmet igénylő feladatok szerepelnek. Az elsőre jó példa a Könyvtár legrégebbi kötetes héber kéziratállományának digitalizálása (15-19. századi anyag), amelyet egy jelentős külföldi pályázat segítségével kívánunk megvalósítani, az utóbbira példaként hozható a már elkezdett, de a COVID-19 miatt átmenetileg felfüggesztett projekt, amelynek során az elektronikus formátumban meg nem őrzött intézményi szakdolgozatok és doktori disszertációk digitalizálása történik.

A jövőben azt tervezzük, hogy a 2016-tól folyamatosan digitalizált könyvek, folyóiratok, kéziratok és kinyomtatványok mára 100 ezer oldalt meghaladó állományát saját adatbázisban tegyük elérhetővé. Ennek technikai megoldását keresve először egy digitális repozitórium kialakítását tervezzük, ezt követően pedig saját adatbázist kívánunk kialakítani MAZSiDiT, azaz Magyarországi Zsidó Digitális Tár néven, amelyhez jó például szolgál számunkra a Magyar Evangélikus Digitális Tár szerkezete és megjelenítési formája (MEDiT). ►

SZAKMAI

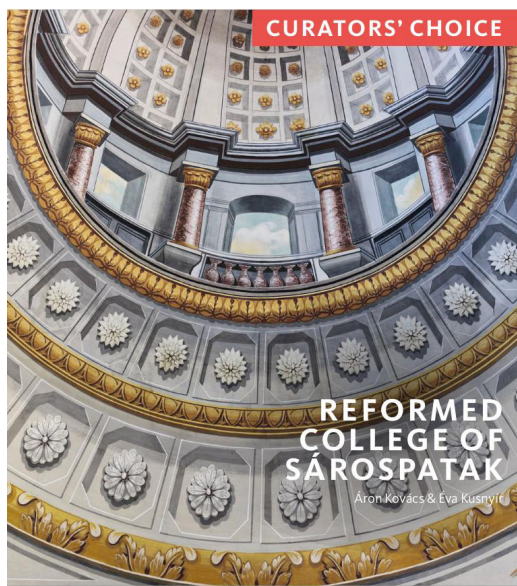
EGYHÁZI GYŰJTEMÉNYI KIADVÁNY A NEMZETKÖZI KÖNYVPIACON?

► **DR. KOVÁCS ÁRON**

Sárospataki Református Kollégium Tudományos Gyűjteményei

E sorok papírra vetésekor már csak egyetlen hónap választ el attól, hogy a maga fizikális valójában is kézbe vehessük a Sárospataki Református Kollégium Tudományos Gyűjteményei legújabb kiadványát, a londoni székhelyű Scala Arts & Heritage Publishers kiadóval együttműködésben megjelenő *The Reformed College of Sárospatak* című kötetet. Ezzel a kiadvánnyal a sárospataki gyűjtemény az első magyarországi partnerként egy olyan közösségnek lett tagja, amelynek soraiban többek közt a dublini Trinity College könyvtára, a szentpétervári Fabergé Múzeum, a moszkvai Tretyakov képtár és a bécsi Albertina is szerepelnek.

A könyv elkészítésének története – szándékosan használok az elkészítés szót, mert a munkánk jóval túlmutat az írás feladatán – 2019 májusában kezdődött. Egy nemzetközi együttműködés zárásaként, mint társszerző vettem részt egy tanulmánykötet bemutatóján Bukarestben, a Román Akadémia Könyvtárában. Itt találkoztam a Scala üzletfejlesztési igazgatójával, akivel már első beszélgetésünk során világossá vált, mekkora lehetőségeket rejthet az együttműködés. A személyes találkozást többkörös e-mailes egyeztetés követte, amelynek végére a kezünkben volt egy szerződéstervezet. Ennek közös átbeszélésére, valamint a könyv alapkonceptiójának elfogadására egy újabb – immár Sárospatakon tartott – személyes megbeszélésen került sor. A véglegesített szerződés aláírása után kezdetét vehette az érdemi munka.

Fotó: szerző

A kötet megalkotása az alapkoncepció meghatározásával kezdődött. Bár nem for-profit munkáról van szó, szerzőtársammal, Kusnyír Éva muzeológussal az elejétől szem előtt tartottuk, hogy egy széles közönséghez szóló, olvasmányos, szórakoztató könyvet kívánunk írni. Struktúrájának alapját a kollégiumtörténet nyújtotta, ennek fontosabb eseményeihez kapcsolódva választottuk ki a kötetben szereplő muzeális, levéltári és könyvtári anyagokat. Ugyancsak fontos szempontot jelentett, hogy

a nemzetközi érdeklődésre is méltán számot tartó műtárgyak és események mellett Közép-Európa „egzotikumai” is feltáruljon az olvasó előtt. Így állt össze a 37 történetből felépülő kötet, mely a kollégium alapításától az 1990-es újjáindításig mutatja be a tágabban értelmezett kollégiumtörténet főbb pontjait. Megjelennek benne olyan közismert történetek, mint Comenius sárospataki munkássága vagy az első magyar bibliafordítás elkészítése, de helyet kapott itt a kollégium melanéziai és kínai gyűjteménye, a 17. századi természettudományos oktatás eszközparkja és Luther Postilláinak a szerző kézjegyével és Melancthon bejegyzésével ellátott példánya is.

A szerkesztési folyamatban több, magyarországi szemmel szokatlan részt tapasztaltunk: a tördelés előtti szöveget a kiadó anyanyelvi szerkesztője kétszer, majd betördelés után még egy alkalommal olvasta át, melynek köszönhetően egy, a nemzetközi olvasók számára is minden pontján

világos, olvasmányos szöveg született. További furcsaságként hathat itthon az a szigor, mely a könyv anyagának fotózását, tördelését kísérte. Már a könyv tervezési szakaszában hatalmas hangsúlyt fektetett a kiadó a képek minőségére, a helyes méretekre és az oldalakon való esztétikus elhelyezésre. A nyomdai fázisban összesen három alkalommal találkoztam próbanyomatokkal, míg minden kép tökéletesen színhelyes lett.

A folyamat végéhez közeledve nincs más, mint a várakozás és annak a reménye, hogy az elkészült kötet magáért beszél majd. ►

TÁVMUNKÁBAN A SZOMBATHELYI EGYHÁZMEGYEI KÖNYVTÁR MUNKATÁRSAI

► RÓNAINÉ MAGYAR KRISZTINA

Szily János Egyházmegyei Gyűjtemény és Látogatóközpont Egyházmegyei Könyvtár

Dr. Székely János püspök atya 2020. március 18-tól kezdődően távmunkát rendelt el a szombathelyi egyházmegye intézményeiben dolgozó munkatársak számára. Mi könyvtárosok, viszonylag könnyen, gördülékenyen álltunk át az otthoni munkavégzésre. Egy-egy lappal a kezünkben azonnal belevetettük magunkat a feldolgozó tevékenységbe. Úgy gondoltuk, hogy minden rosszban van azért egy kicsi jó is, hiszen a tavaly elkezdett feladatra, a [Szent Márton Kölcsonkönyvtár köteteinek számítógépes feldolgozására](#) most több időt tudtunk fordítani. Ennek kölcsönzőink örülnek a legjobban, mert a könyvtár honlapján lévő OPAC katalógusban már otthonról is lehet így tájékozódni a könyvtári állományról. Napról napra fedeztük fel, hogy mi mindent tudunk ilyen formában is elvégezni: sajtófigyelés, könyvtári honlap frissítése, szerkesztése, a Martinus Kiadó gondozásában megjelenő havi folyóirat átnézése, javítása, a KELLO állománygyarapítási tájékoztatóinak, a kiadók online könyvkínálatának állománygyarapítási céllal történő áttekintése, pályázatok készítése stb. Emellett most több idő jutott olyan feladatra is, ami a hétköznapi munkavégzés, kutatószolgálat, kölcsönzők kiszolgálása, látogatók fogadása, tárlatvezetések tartása mellett kicsit háttérbe szorul. Az utóbbi években

közel 50.000 rekord került be katalógusunkba, most lehetőség nyílt **karbantartási munkálatok** elvégzésére, adatok pontosítására, kiegészítésére, ezáltal kutatóink minél pontosabb tájékoztatására. Próbáltunk/próbálunk a kölcsönzők mellett azoknak is kedvezni, akik most sajnos nem tudják személyesen felkeresni könyvtárunkat. Elindítottuk az **Álljunk meg egy (könyvtári) látnivalóra!** sorozatunkat, amelynek keretében 12 héten keresztül egy-egy kincsünket ajánljuk a nagyközönség figyelmébe, mely érdekességek híven tükrözik gyűjteményeink sokszínűségét, gazdagságát. Elsőként a székesegyházi könyvtár alapítólevelét mutattuk be. Ezután egy – a székesegyház építéskor használt – fuvarszámláló pálcát tekinthettek meg az érdeklődők. A továbbiakban fókuszba állítottuk könyvtárunk legrégebbi kötetét, egy 13. századi kódexet, betekintést adtunk különgyűjteményünk, a Herzan-könyvtár impozáns termeibe, valamint lehetőség lesz a későbbiekben többek között egy 18. századi állóórának, a Francia Enciklopédia egy kötetének vagy a Szily János püspök által vásárolt gömböknek a megtekintésére is.

Fotó: Szily János
Egyházmegyei
Gyűjtemény

Szily János Egyházmegyei Gyűjtemény és Látogatóközpont
Egyházmegyei Könyvtár

Szily János Egyházmegyei Gyűjtemény és Látogatóközpont
Egyházmegyei Könyvtár

Az érdekességeket bemutató posztokat közzétesszük a könyvtár honlapján [▶](#) és Facebook-oldalán, [▶](#) de megtekinthetők a szombathelyi egyházmegye honlapján [▶](#) is. Nagy örömünkre a kezdeményezésünkről tudósított a Magyar Kurír, a Savaria Fórum, a szombathelyi televízió, valamint az Élő egyház című vallási műsor. Reméljük, hogy sikerül így felkelteni mindazok figyelmét, akik még nem jártak nálunk. Bízunk benne, hogy amint lehetőség lesz rá, látogatóink között üdvözölhetjük őket és egy tárlatvezetés keretében nemcsak a most bemutatott látnivalókat tudják majd megtekinteni, hanem felfedezhetik könyvtárunk egyéb értékeit is.

Szily János Egyházmegyei Gyűjtemény és Látogatóközpont
Egyházmegyei Könyvtár

Álljunk meg egy (könyvtári) látnivalóra!

Mivel a jelen helyzetben sajnos lehetőség könyvtáraink személyes felkeresésére, úgy gondoltuk, hogy válogatunk érdekességeinkből, látnivalóinkból. 12 héten keresztül egy-egy kincsünket ajánljuk figyelmükbe, mely tükrözi gyűjteményeink sokszínűségét, gazdagságát. Reméljük, hogy amint lehetőség lesz rá, személyesen is üdvözölhetjük Önöket intézményünkben, s egy tárlatvezetés keretében alkalmuk nyílik majd megtekinteni nemcsak a most bemutatott tárgyakat, hanem felfedezhetik könyvtárunk egyéb értékeit is.

Az egyházmegyei könyvtár alapítólevele

A Szombathelyi Egyházmegye első főpásztora, Felsőszopori Szily János a székesegyház alapkövének elhelyezése után értékes könyvtárat az épülőben lévő székesegyháznak adományozta. A Székesegyházi-könyvtár alapító bullájának aláírására 1791. december 21-én került sor. Az országban harmadikként létrejött nyilvános bibliotéka helyét is kijelölte a püspök a papi szeminárium második emeletén. A könyvtárat csak helyben lehetett használni, kölcsönzésre nem volt lehetőség. Az alapító szándéka szerint nem csak a papság, a szeminárium papjai és tanárai számára volt elérhető az állomány, hanem a világi értelmiség művelődését is szolgálta. A tárlatvezetés során az alapítólevél mellett megtekinthető az az 1792. január 15-én kelt okirat is, mely arról tanúskodik, hogy Szily püspök a saját vagyonából 1000 rajnai aranyforintot adományozott a könyvtár működtetésére, az állomány gyarapítására, valamint a „nyilvános könyvtár öröké”, vagyis a könyvtárnak a díjazására is.

Úgy vélem, hogy ez a megváltozott, némileg nehézségekkel tarkított helyzet lehetővé teszi, hogy átgondoljuk, adott esetben újragondoljuk eddigi munkánkat, könyvtári gyakorlatunkat és alkalmas ez az időszak új tapasztalatok szerzésére is. Nálunk bebizonyosodott, hogy nagyszerűen és hatékonyan együtt tudunk működni távmunka esetén is. Mi így találtuk meg helyünket, feladatainkat, habár most a könyvtár falain kívül, de továbbra is a kutatók, látogatók érdekeit szem előtt tartva. [▶](#)

„PULSZKY FERENCZ AJÁNDOKA” RÉZMETSZET, GIPSZ, FÉNYKÉP – FEJEZETEK A MŰTÁRGYMÁSOLÁS TÖRTÉNETÉBŐL

Evangélikus Országos Múzeum, Budapest
2020. március 26. – június 10.

PAPP JÚLIA

Evangélikus Országos Gyűjtemény

Az Evangélikus Országos Múzeum és a Bölcsészettudományi Kutatóközpont Művészettörténeti Intézete együttműködésében létrejött kiállítás azt a 265 fényképből álló sorozatot ismerteti meg a látogatóval, mely 1870-ben „Pulszky Ferencz ajándoka”-ként a Magyar Nemzeti Múzeumba került. A tárlat John Brampton Philpot angol fényképész elefántcsont faragványok másolatait ábrázoló fotográfiáinak bemutatása mellett ugyanakkor az európai műtárgymásolás történetébe is bepillantást nyújt.

A másolás az ókor óta a kulturális hagyományok átörökítését biztosító alapvető tevékenység. A műtárgymásolatok a koraújkortól kezdve részben kiegészítették a műgyűjteményeket, részben pedig – elsősorban az illusztrált gyűjteménykatalógusok metszeteinek a segítségével – megismertették az érdeklődőkkel a sokszor nehezen látogatható, elzárt gyűjtemények értékes műtárgyait. A 17. századtól a műtárgymásolatoknak jelentős szerepük volt az akadémiai művészképzésben, illetve – az iskolai és egyetemi gyűjtemények révén – általában az oktatásban is. A nagy mennyiségben sokszorosítható reprodukciós grafikák emellett fontos szerepet játszottak a képző- és iparművészeti, építészeti stílusok formai elemeinek az elterjesztésében is.

Fotó: EOGY

A kiállítás első részében a műtárgymásolás fontosabb műfajai – a rézmetszet, a gipszmásolat, a fénykép – mellett megismerkedhetünk a Fejérváry–Pulszky-gyűjteménnyel, a 19. századi európai és hazai műtárgymásolási mozgalommal, mely utóbbiban a Nemzeti Múzeum igazgatójaként kiemelt szerepet játszott Pulszky Ferenc, illetve John Brampton Philpot műtárgyfénykép sorozataival. A kiállítás második része Philpot elefántcsont faragványok másolatairól készített fényképsorozatot mutatja be, számos olyan korábbi rézmetszetes könyvillusztrációval, rajzzal, illetve 19. századi gipszmásolattal együtt, melyek a Philpot képein szereplő tárgyakat ábrázolták.

Mivel a koronavírus járvány miatt a kiállítás tervezett megnyitója előtt néhány nappal bezártak a hazai múzeumok, a megnyitót és a tárlat bemutatását a szervezők áthelyezték a virtuális térbe. ➤ A kiállításról létrehozott önálló, magyar – angol nyelvű honlapon ➤ a látogatók megtekinthetik a tablókat és a 12 tárlóban bemutatott tárgyakat, illetve a hozzájuk kapcsolódó magyarázatokat. Elolvashatják

E EVANGÉLIKUS GYŰJTEMÉNY KIADVÁNYOK

Papp Júlia

*Pálffy Teréz
ajándoka*

Rézmetáza, gipsz, fémlepek – fejczetek a múltárgymondó történelemből

Kiállítás / Exhibition

Kiállítás megnyitós / Opening of the Exhibition

Képek a kiállításról / Pictures about the Exhibition

Impresszum / Impressum

Interaktív alkalmazás / Interactive application

Kapcsolódó oldalak / Related websites

International workshop

„Pulszky Ferenc ajándoka”

Rézmeteszt, gipsz, fénykép – fejezetek a műtárgymásolás történetéből

Evangélikus Országos Múzeum, Budapest
2020. március 26. – június 10.

“Present of Ferenc Pulszky”

Engraving, Plaster Cast, Photograph – Chapters from the History of Artwork Reproduction

Lutheran Central Museum, Budapest
26 March – 10 June 2020

Kedves Látogató!

Mivel a koronavírus-járvány miatt a kiállítás tervezett megnyitője (2020. március 26.) előtt néhány nappal zárták be a hazai múzeumok, mind a megnyitót (<https://eom.lutheran.hu/node/1389>), mind a kiállítás részletes bemutatását átthelyeztük a virtuális térbe.

„Pulszky Ferenc ajándoka” / “Present of Ferenc Pulszky”

Műtárgymásolás a 16–19. században / Artwork Reproduction in the 16th–19th Centuries

A 19. századi európai műtárgymásolási mozgalom / The Artwork Reproduction Movement in the 19th Century

Műtárgyfényképezés a 19. században / Artwork Photography in the 19th Century

A Fekvédy- Pulszky gyűjtemény / The Fekvédy- Pulszky Collection

Pulszky Ferenc szerepe a magyarországi műtárgymásolási mozgalomban / Ferenc Pulszky's Role in the Hungarian Artwork Reproduction Movement

John Brampton Philpot és a műtárgyfényképezés / John Brampton Philpot and Artwork Photography

BESZÁMOLÓ

Az Evangélikus Egyházhoz került az Esterházy Péter és Gitta Könyvtár

BALOGH KRISZTA, HUBERT GABRIELLA

Evangélikus Országos Gyűjtemény

+ Esterházy Péter 70. születésnapján került bejelentésre: az Esterházy-család a Magyarországi Evangélikus Egyháznak ajándékozta az Esterházy Péter és Gitta Könyvtárat.

A 2016-ban elhunyt Kossuth-díjas író felesége, Esterházy Gitta szeretne volna egyben tartani férjével közös könyvtárát, ezért kereste meg Fabiny Tamás evangélikus elnökpüspököt 2019-ben azzal, hogy hol lehetne azt elhelyezni. „Nincsen az evangélikus egyháznak erre lehetősége?” – tette fel a kérdést.

Fotó: Martin Vukovits

Az előkészítést követően 2019. október 29-én írta alá a család és az evangélikus egyház az ajándékozási szerződést, és a körülbelül tizenötezer kötet kezelője az Evangélikus Országos Gyűjtemény – Evangélikus Országos Könyvtár lett. A tél folyamán megtörtént a mintegy négyszáz könyvfolyóméternyi kötet bedobozolása. A könyvtár ideiglenesen az Északi Evangélikus Egyházkerület székházába került a feldolgozási munkálatok idejére. A tervek szerint 2022 második felében kerülhet végleges helyére, a Magyarországi Evangélikus Egyház székházába, az Üllői út 24-be.

De az Esterházy-család és az Evangélikus Országos Könyvtár kapcsolata nem merül ki a meglévő kötetek átadásában. A család ugyanis vállalta, hogy összegyűjti, és a gyűjteménynek adja Esterházy Péter eddig megjelent könyveinek összes kiadását, mely az idegen nyelvű kötetekre is kiterjed. A családnak és a könyvtárnak is az a célja, hogy az összes Esterházy-mű és műfordítása is ebben a gyűjteményben meglegyen. Ez összefügg az evangélikus gyűjtemény stratégiai céljaival is, hiszen a gyűjtemény évek óta törekszik a kortárs művészeti gyűjteményének gyarapítására is.

Fotó: Szebeni András,
Esterházy Péter Archivum

Fotó: Balogh Kriszta

A tervek szerint több lépésben lesz elérhető a gyűjtemény, de nemcsak a könyvtár, hanem egyes személyes tárgyak is bemutatásra kerülnek majd.

A feldolgozás áprilisban kezdődött volna, de a járvány miatt – a tervek szerint – június közepétől indulhat. Várhatóan két évig most virtuálisan tudnak találkozni a könyvekkel az olvasók.

Az Evangélikus Országos Könyvtár honlapján elkészült egy külön oldal, az Esterházy Péter és Gitta Könyvtár részére „EPG” néven, [ahol](#) tájékozódni lehet majd a gyűjteménnyel kapcsolatos munkákról, kapcsolódó tudományos és kulturális eseményekről. Például nyomon lehet követni a katalogizálást, s az adatbázisban majd egyre gyarapodó számban fellelhető könyveket, továbbá megtekinthetők lesznek a tervezett virtuális kiállítások.

„Az olvasókat is szeretnénk bevonni a gyűjtemény bővítésébe. Várunk történeteket az íróval való személyes találkozásokról, fotókat a magántulajdonban lévő Esterházy-kötetek dedikációiról. Olyan kulturális teret szeretnénk létrehozni, amely a kutatók, az olvasók és az egyetemi ifjúság számára is egyformán nyitott és találkozási helyszín is lehet. A hagyaték könyveit a gyűjteményi olvasóterembe ki tudjuk vinni, szervezünk majd heti rendszerességgel látogatásokat, középiskolások számára magyarórákat, kamarakiállításokat.

Az Evangélikus Országos Könyvtár feladata, hogy megőrizze, egyben tartsa és szolgáltatassa ezt a csodálatos örökséget, amelyet a család az Evangélikus Országos Gyűjteményre bízott. Valójában nem vagyoni, hanem erkölcsi és felbecsülhetetlen szellemi érték a társadalom számára az Esterházy Péter és Gitta Könyvtár.” (Hubert Gabriella) ►

„ORSZÁGUNK TSILLAGJA” – Rudnay-kiállítás az Esztergomi Főszékesegyházi Könyvtárban

TÖZSÉRNÉ ÓCSAI ESZTER

Esztergomi Főszékesegyházi Könyvtár

Idén májusban 200 éve annak, hogy a török veszedelem elől Nagyszombatba menekülő esztergomi érsekség és káptalan közel 300 év távollét után hazatérhetett ősi városába. Az esztergomi Bibliothecában kiállítással emlékezünk meg az érsekség visszatelepüléséről és Rudnay Sándor hercegprímás-érsekről, bíborosról, akinek nevéhez köthető a hazaköltözés.

Rudnay Sándor (1760-1831) Nyitra vármegyéből származott, iskoláit Nyitrán, Pozsonyban, Nagyszombatban és Budán végezte. 1785-ben szentelték pappá, különböző hivatalok betöltését követően 1815-ben Erdély püspöke, majd 1819-től esztergomi érsek lett. 1820. május 15-én országos ünnep keretében vonulhatott be régi-új székvárosába. Két év múlva, 1822-ben megtörtént az általa megálmodott új székesegyház, a mai Bazilika alapkövetétele, és a „Magyar Sion”-nak nevezett érseki központ újjáépítésének megkezdése az esztergomi Várhegyen. Sajnos az építkezés befejeztét és a templom felszentelését már nem érhetette meg, 1831 szeptemberében elhunyt.

Fotó: Esztergomi
Főszékesegyházi
Könyvtár

A hercegprímásról elmondható, hogy saját anyagi forrásait nem sajnálva és fáradságot nem ismervé törekedett a rábízott feladatok ellátására. 1822-ben nemzeti zsinatot hívott össze az egyházi ügyek rendbetételére. Minden tisztségében fontos volt számára az oktatás, iskolákat alapított, szemináriumokat újítottatott fel. Több templomunk felépítése is neki köszönhető. Alapítványokat hozott létre egyházi és jótékony célokra. Rudnay latinul, magyarul, németül és szlovákul egyaránt prédikált, egyik kezdeményezője és támogatója volt a szlovák nyelvű liturgikus irodalom elkészítésének és modernizálásának.

A most megrendezett időszaki kiállításunk alkalmával könyvtárunk Rudnayhoz köthető darabjaiból válogattunk, bemutatva személyét, munkásságát. A nemesi származását bizonyító tábla, könyveinek, metszeteinek, térképeinek betűrendes jegyzéke, doktori disszertációjának tézisei is a kiállítás részei lettek, ezek digitalizált formában is elérhetőek honlapunkon. Könyvtárunk gyűjteményébe tartozó, korábban a hercegprímás tulajdonát képező könyvek is helyet kaptak a tárlaton. Ezekben a kötetekben a bíboros címeres ex librisei is megtekinthetők. A kiállított anyagok között megtaláljuk a főpap életének főbb állomásaihoz köthető beszédeit, így erdélyi püspöki, majd esztergomi érseki székébe történő beiktatásakor vagy az 1822-es zsinat megnyitásakor elmondott szónoklatát. Ezek szintén online is olvashatók teljes egészében. A bemutató részét képezik továbbá a Bazilika alapkövének letételét vagy az átépített Bakócz-kápolna felszentelését ünneplő versek. Az érdeklődők néhány kattintással elérhetik és olvashatják ezeket is. A Rudnay Sándorhoz írt, a kor hangulatát és ízlését megidéző üdvözlések, névnap vagy egyéb alkalomra írt köszöntések nem csak

olvasnivalónak érdekesek, hanem sokszor aprólékos, tarka díszítéseiknek köszönhetően minden értelemben színesítik a tárlatot. Az életút végére emlékeztet a hercegprímás nekrológja vagy a személyét felelevenítő írásokból és versekből összeállított gyűjteményes kötet.

A kiállítás megtekinthető és a digitalizált kötetek elérhetőek a bibliotheca.hu honlapon a „Múzeum” menüpontban. ▶ Reményeink szerint mihamarabb ismét vendégeket is tudunk fogadni könyvtárunkban és múzeumunkban. ▶

BESZÁMOLÓ

VENDÉGSÉG...

A Pannonhalmi Főapátság kulturális évada 2020-ban

▶ ÁSVÁNYI ILONA

Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár

A Pannonhalmi Főapátság kulturális és spirituális évadának hívószava 2020-ban a **Vendégség**.

A bencés lelkiségben különleges helyet foglal el a vendéglátás; a monostort felkereső vendégnek kitüntetett helyzete van. Szent Benedek Regulájában egy fejezetet – az 53. fejezet – szentel a vendégek fogadásának. Azt írja: **Minden érkező vendéget úgy fogadjanak, mint magát Krisztust...** A bencés kolostorokban a vendéggel „**asz-talközösséget**” vállalnak a szerzetesek. Ez nemcsak testi étkezést, hanem szellemi táplálkozást – olvassanak fel a vendég előtt a Szentírásból – és (lelki) beszélgetést is jelent, egyféle lelki kenyérként.

A **Vendégség** témával a bencés rend kapcsolódni kívánt a 2020. szeptember 13. és 20. között Budapesten tervezett 52. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszushoz, amit a szervezők nem csupán egyhetes rendezvénynek szántak, hanem olyan lelki eseménynek, amelyet csaknem egyéves lelki és szellemi előkészület előz meg, közös imádságok és konferenciák formájában. Így tervezték ezt Pannonhalmán is. A járvány miatt azonban a Kongresszus elmarad, illetve a szervezők úgy tervezik, hogy egy évvel későbbre halasztják. Az új időpont: 2021. szeptember 5-12.

A 2020. évi kulturális évadban a Pannonhalmi Főapátság több kiállítást is tervezett. Vendégségben témájú évadának **Vendég + látás** időszaki fotókiállítása a koronavírus-járvány miatt már nem tudott megnyitni márciusban, ezért a Főapátság virtuális ízelítőt készített az érdeklődőknek, mely a Főapátság [honlapján](#), valamint egy külön **virtuális felületen** tekinthető meg.

Vendéglátónak és vendégnek egymásra utalva, egymással közösen kell kialakítania azt a légkört, melyből kölcsönösen gazdagodni tudnak, amelyben a vendégség többé válhat, mint amit a szó elsődlegesen jelent, melyben kölcsönösen gazdagodni tudnak.

A kiállító négy kortárs fotográfus **Németh Sz. Péter**, **Stiller Ákos**, **Szombat Éva**, **Zellei Boglárka Éva** az egyház és a mindennapok találkozási pontjait vizsgálja, ahol a valóság és a profán létünk felületei érintkeznek.

Érdekes kérdés, hogy a fotográfus a vendégség témát vizsgálva a 21. századi életvitelünkből adódóan közönyt, elunt és jelentés nélküli rutinokat talál-e, vagy a találkozásokban létrejön-e valamilyen kölcsönhatás, akár feszültség, akár katarzis a vendéglátó és vendég között? A kiállítás kurátora Virágvölgyi István, helyszín a Pannonhalmi Főapátság,

Főmonostori kiállítótér. A tervezett időpont: 2020. március 21. – 2020. november 11. volt. A járványhelyzet miatt a kiállítás megnyitása megghiúsult, de amint lehet, a kiállítást megnyitják az érdeklődők előtt a megfelelő elővigyázatosság mellett!

A Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár klasszicista teremkönyvtárában 2020. március 21. és 2021. március 21. között elgondolt [Adoro te devote... Imádlak és áldlak, Isten, rejtelem időszaki](#) kiállítás elkészült ugyan, de az érdeklődők még nem láthatták, mert a Főapátság a járvány miatt bezárta kapuit a látogatók előtt.

A pannonhalmi kulturális évadok hol lazábban, hol szorosabban kapcsolódnak egymáshoz. Ez igaz a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár klasszicista könyvtártermében látható kiállításokra is. 2020. évi Vendégség kulturális évadot 2019-ben a Csened, 2018-ban a Kibékülés, 2017-ben a Közös ház, 2016-ban, a Szent Márton-évben Közösségben vagyunk, 2015-ben a Sivatag tematikus év előzte meg. A könyvtárteremben 2020-ban látható [Adoro te devote ... Imádlak és áldlak...](#) című kiállítás a 2015. évi Sivatag és a 2019. évi Csened évhez kapcsolódik.

A cím idézet egy 13. században keletkezett, Aquinói Szent Tamásnak tulajdonított, az Oltáriszentség, tiszteletére írt eucharisztikus imából, melyet a XVII. századtól megzenésítve, himnuszként énekeltek. A legismertebb magyar fordítás Babits Mihály munkája. A kiállítás a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtárban őrzött muzeális kötetek és a Pannonhalmi Főapátsági Múzeum gyűjteményéből válogatott metszetek és tárgyak segítségével felidézi az Eucharisztia ószövetségi előképeit, bemutatja az utolsó vacsora eseményeit és az Oltáriszentség tiszteletének megnyilvánulásait különböző korokban.

Fotó: Nagy Balázs

E tisztelet során a hívő ember sajátos utat jár be a termékeny egyedülléten, csenden, imádságon át a titokzatos Jelenlét áhítatos távolságtartó imádásától a vendégségig, melyben maga az Úr a vendéglátó.

A kiállításról a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár honlapján további [tudósítást](#) olvashatunk, illetve megtekinthetjük a kiállítás „vezetőjét” is.

GERŐ ÉVA ALAP – 2020

EREDMÉNYHIRDETÉS

▶ ÁSVÁNYI ILONA

a Gerő Éva Alap adminisztrátora

A **Gerő Éva Alap** 2020. évi pályázati kiírását 2020. április 10-én tettük közzé a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár honlapján, az Egyházi Könyvtárak Egyesülése (EKE) honlapján, a KATALIST-en, az EKE levelezőlistáján és az EKE Hírlevél 2020/1-es számában. A pályázatok beérkezésének határideje 2020. május 15. volt. A kuratórium 2020. május 31-ig döntött, az eredményt 2020. június 12-én tettük közzé. A pályázat megvalósítási határideje: 2020. december 31., elszámolás 2021. január 31-ig.

A kiírásra négy pályázat érkezett: a szombathelyi **Szily János Egyházmegyei Gyűjtemény és Látogatóközpont, Egyházmegyei Könyvtár**, az **Esztergomi Főszékesegyházi Könyvtár**, a hódmezővásárhelyi **Bethlen Gábor Református Gimnázium és Szathmáry Kollégium Könyvtára** és az **Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem Könyvtára** pályázata.

Gerő Gyula, a Gerő Éva Alap alapítója úgy döntött, hogy 2020-ban a pályázat **nyertese** az **Esztergomi Főszékesegyházi Könyvtár**, ők kapják az Alap biztosította 300.000 Ft-ot.

(Megjegyzés: az Alapról szóló megállapodás értelmében, amennyiben az alaptőke kamata nem éri el a 300.000 Ft-ot, az Alapító, Gerő Gyula kiegészíti azt.)

Ezen túl Gerő Gyula a **másik három könyvtár folyamodványát is** támogatja 2020-ban. A szombathelyi

Egyházmegyei Könyvtár kérelmét csaknem teljes egészében, a hódmezővásárhelyi református gimnázium könyvtára és az Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem Könyvtára kérését részben.

Az Esztergomi Főszékesegyházi Könyvtár **egyedirestaurálásra** pályázott. A megvalósítás teljes össze 500.000 Ft. A munkát 200.000 Ft önrészből és a Gerő Éva Alap pályázatán elnyerhető **300.000 Ft**-ból kívánják elvégeztetni.

A szombathelyi Egyházmegyei Könyvtár a pályázati támogatásból egy múzeumi (könyvtári) **porszívót** szeretne megvásárolni. A megpályázott összeg bruttó: 201.231 Ft volt. A szombathelyi könyvtár kérelmét az Alap adta lehetőségeken túl, Gerő Gyula **200.000 Ft**-tal támogatja.

A hódmezővásárhelyi Bethlen Gábor Református Gimnázium és Szathmáry Kollégium Könyvtára **két darab páramentesítő és légtisztító készüléket és két hozzávaló szűrőt** szeretne beszerezni. A megpályázott összeg bruttó 284.960 Ft. A könyvtár kérését az Alapító, Gerő Gyula az Alap adta lehetőségeken felül **100.000 Ft**-tal támogatja.

Az Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem Könyvtára egy **állományvédelmi nedv és porszívógép beszerzésére pályázott**. A megpályázott összeg: 300.000 Ft. A könyvtár kérelmét **Gerő Gyula** az Alap adta lehetőségeken felül **100.000 Ft**-tal támogatja.

Fotó: Nagy Balázs

A nyertes Esztergomi Főszékesegyházi Könyvtárnak szívből gratulálunk! Mind a négy könyvtár munkatársainak testi-lelki erőt, kedvet és szép eredményeket kívánunk!

A **Gerő Éva Alapról** bővebben az EKE honlapján tájékozódhatunk.

RÖVIDHÍR

Országos Könyvtári Napok 2020

Könyvtárak az emberért – Ünnepeljünk együtt!

Az idei Országos Könyvtári Napok ► fő témái:

- 2020. október 5. – az ünneplés napja
- 2020. október 6. – a múlt, a hagyományok, történelem napja
- 2020. október 7. – a könyvtár napja
- 2020. október 8. – a könyvtárosok napja
- 2020. október 9. – a könyv és az olvasás napja
- 2020., október 10. – a szabadidős programok napja
- 2020. október 11. – családi nap¹ ►

¹ Forrás: iksz.org.hu

RÖVIDHÍR

FOTÓTÉR

A Fotótér ► az Országos Széchényi Könyvtár folyamatosan bővülő tartalomszolgáltatása, amely lehetőséget nyújt az érdeklődőknek arra, hogy az intézmény által digitalizált fényképek között böngésszenek. A Fotótér bázisát alkotó gyűjtemény közel hatszázezer fényképet tartalmaz. Arra törekszünk, hogy minden gyűjteményrész legizgalmasabb, legjobb képeinek reprezentatív válogatását szolgáltatassuk, és támpontokat adjunk a további kereséshez. Egyes különleges, forrásértékű gyűjteményrészünket teljes körűen digitalizáljuk. Ilyen az első világháborús kollekció és a Szabó Dénes (1907–1982) képeiből készült galéria is. Ez utóbbi volt az első gyűjtemény, amelyet ezen az új, az OSZK Országos Könyvtári Platform projektjének keretében fejlesztett felületen dolgoztunk fel.

Katona napkor a Kossuth Lajos
utca sarkán

Irisztelepi ref. Templom

Botanikus kert

Az adatbázis fejlesztése nem zárult le, a szerkezetet a felhasználói visszajelzések alapján folyamatosan finomítani fogjuk. Célunk egy gazdag, könnyen kezelhető, felhasználóbarát adatszerkezet kialakítása. Reményeink szerint az adatbázis segítséget nyújt az online nem elérhető, csak helyben, az OSZK épületében kutatható fényképek hozzáférhetővé tételében is.

Hasznos időtöltést, eredményes böngészést kívánunk – s ha felismeri a képeken szereplő helyszíneket, szereplőket, kérjük, segítsen nekünk pontosítani a képek leírását!² ►

² Forrás:
fototer.oszk.hu

Első világháború

A nemzeti könyvtár (akkor még mint a Magyar Nemzeti Múzeum Könyvtára) 1914 augusztusától gyűjtötte a világháború képeit, törekedve arra, hogy minél szélesebb körből merítsen. Neves fotográfusok, mint Müllner János (1870–1925), Balogh Rudolf (1879–1944) és Erdélyi Mór (1866–1934) alkotásai, valamint amatőr fényképek egyaránt megtalálhatók a több mint 6300 képből álló gyűjteményben. A digitalizálás során a teljességre törekedtünk, de még mindig felbukkannak nem várt helyekről újabb fényképek, ezért az adatbázist folyamatosan bővítjük. A felvételek túlnyomó része nagytítus, de akad közöttük üveglemez és diakép is. A képek jelentős hányada a katonák mindennapjait ábrázolja, a tábori élet mozzanatait, a frontra és a frontok közötti vonulásokat, a táborok létesítését, a harcokat és azok drámai következményeit: a temetőket, a kórházakat, a hadirokkantakat. Nem hiányoznak a gyűjteményből a hátszög lakóinak mindennapjai sem: a szegénység, a pusztítás és a nélkülözés képei, de találhatunk felvételeket a gyermekek és a katonák kapcsolatáról, a nők szerepvállalásáról a kórházakban és a hátszögben, és természetesen a háborús propaganda dokumentumait is.

Tisztek csoportportréja

Tisztek csoportportréja

Tisztek találkozósa

Tisztek találkozósa

Tisztek csoportportréja

Tisztek találkozósa

Tisztek

Hadiszemle - kifizetés a ti...

Tisztek szabadtéri uzsomn...

KI KICSODA?

KI KICSODA AZ EGYHÁZI KÖNYVTÁRAKBAN?

TÓTH BEÁTA

Evangélikus Hittudományi Egyetem Könyvtára

Tóth Beáta

Fotó: Magyarai Márton

Forrás: evangelikus.hu

– **Melyik könyvtárban dolgozol? Milyen számodra fontos jellemzőjét emelnéd ki?**

– Az Evangélikus Hittudományi Egyetem Könyvtárában dolgozom, mint ahogy a nevéből is kiderül, ez egy felsőoktatási könyvtár. Az egyetem hallgatóin és oktatóin kívül a Magyar Evangélikus Egyház dolgozóinak is szolgálunk. Nyilvános könyvtárként külsős olvasókat is fogadunk. Az állomány egyik részét az úgynevezett „soproni anyag” képezi, amely a pécsi Erzsébet Tudományegyetem Evangélikus

Hittudományi Karának gyűjteménye volt Sopronban. Ez az állományrész nem kölcsönözhető, nagy részben még feltáratlan. A másik jelentős rész a mai, aktuális szakirodalmat és szépirodalmat magába foglaló állomány, amely kölcsönözhető. Úgy gondolom, hogy könyvtárunk jól ötvözi a régi és a modern könyvtárszakmai tanításokat. Ugyanúgy őrizzük az egyház régi dokumentumait, mint a jelenlegi oktatáshoz szükséges irodalmat. Az utóbbit nem csak nyomtatott formában, hanem digitálisan is.

– **Mióta dolgozol ott? Hogyan kerültél oda?**

– 2016 szeptemberétől dolgozom itt. Előtte a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola Könyvtárában helyet-

tesítettem. Ott hallottam, hogy megüresedik egy állás és megpályáztam. Márton Gyöngyvér munkakörét vettem át, ami egyéb feladatokkal is kibővült, mint például az oktatók publikációinak kezelése az MTMT-ben.

– Miért, hogyan lettél könyvtáros?

– Véletlenül lettem könyvtáros. Annak ellenére, hogy gyerekkorom óta sokat jártam könyvtárba, és otthon „könyvtárosat” is játszottam, nem gondoltam rá, hogy könyvtáros legyek. A jelentkezési lapra másodikként írtam a könyvtár szakot és végül oda nyertem felvételt. A könyvtár szak előtt marketinget tanultam és még elsőévesként is úgy gondoltam, a főiskola elvégzése után inkább azon a területen fogok elhelyezkedni. A diploma megszerzése után az első utam az MKE Hold utcai épületébe vezetett, ahol leadtam egy álláskereső hirdetést, amely a 3K következő számában meg is jelent. Nem sokkal később kaptam egy telefonhívást, hogy a Nemzetközi Pető Intézetbe menjek állásinterjúra. Több mint 12 évig dolgoztam az Pető Intézet Könyvtárában.

– Miben áll a napi munkád? Milyen feladatokat látsz el?

– Az olvasószolgálatban töltöm a munkaidőm legnagyobb részét, ahol kölcsönzéssel, könyvtárközi kölcsönzéssel, tájékoztatással foglalkozom. Ezen kívül az Egyetem MTMT adminisztrátora vagyok és a könyvtár Facebook oldalát kezelem. Figyelemmel kísérem az évfordulókat, ünnepeket és az ezekkel kapcsolatos könyveket kigyűjtöm, és kvázi mini kiállításokat rendezek az olvasóknak. Ezáltal nemcsak az olvasók ismerkednek a könyveinkkel, hanem én is, ugyanis az állományunk nagyobb hányada raktárakban van. Alkalmanként a könyvtárba látogató csoportokat

kalauzolom végig a könyvtár termein. Egyéb könyvtári folyamatokban is részt veszek a kollégáimmal együtt, például most alakítjuk ki az új honlapunkat. Elmondhatom tehát, hogy változatosak a feladataim, ami elégedettséggel tölt el, mert a monotonitást nem szeretem.

– Milyen kihívásokat tartogat a munkád?

– A technika és tudományok folyamatos fejlődése a könyvtárakra is kihat. Változnak a felhasználói igények. Nekünk is lépést kell tartanunk, ha fenn akarunk maradni. Ez azt jelenti, hogy nekem is folyamatosan kell képeznem magam, meg kell tanulnom az új eszközök, adatbázisok, programok, alkalmazások használatát.

Kihívást jelent számomra a külsős olvasókkal való foglalkozás. A hallgatóinknak könyvtárhasználati órákat tartunk és próbáljuk őket az önálló könyvtárhasználatra nevelni. A külsős olvasók általában sokkal több odafigyelést, segítséget és türelmet igényelnek. Az olvasószolgálatban dolgozóknak néha jó pszichológusnak, néha jó pedagógusnak kell lenniük.

– Hogyan, milyennek látod a mai magyar könyvtárügyet és benne az egyházi könyvtárak helyét, szerepét?

– Sajnos nem vagyok optimista a magyar könyvtárügyet illetően. Mindenhol azt látom, hogy nincs elég pénz sem az állomány, illetve eszközök fejlesztésére, sem a könyvtárosok fizetésére. Úgy gondolom, hogy sok egyházi könyvtár szerencsés helyzetben van és szerencsére a szakmai képviselőtünk egyre magabiztosabb. Jónak tartom, hogy számos szakmai rendezvényen, konferencián, képzéseken részt vesznek az egyházi könyvtárak munkatársai. Úgy veszem észre, hogy az utóbbi időben a társszervezetekkel is szorosabb a kapcsolatunk.

– **Milyen hobbid, szabadidős elfoglaltságaid vannak?**

– Természetesen nagyon szeretek olvasni, filmet nézni, moziba, színházba, kiállításra járni és a hagyományos módon, postai úton levelezni. Sok külföldi levelezőtársam van, akik közül néhányan szintén könyvtárosok, így a tapasztalatainkat is meg tudjuk osztani egymással. Érdekelnek a különböző országok, kultúrák; mintegy tizennyolc országból vannak levelezőtársaim. A szabadidőm nagy részében ápolom a kapcsolataimat: levelekre, e-mailekre, üzenetekre válaszolok. Ezen kívül gyűjtöm a képeslapokat, postcrosser vagyok. Nagyon szeretem a kávé és a teát, szívesen fedezek fel barátokkal újabb kávézókat, teázókat vagy cukrászdákat, esetleg pékségeket.

– **Mit jelent számodra az olvasás? Melyek a legfontosabb, meghatározó olvasmányélményeid?**

– Az olvasás nagyon fontos számomra, mindig van nálam egy könyv és általában több könyvet olvasok párhuzamosan különböző témában. Szeretem az olyan könyveket, amelyek gondolkodásra késztetnek, vagy tanulok belőlük valamit, de néha kikapcsolódásképpen a könnyedebb olvasmányokat választom, például nyaraláskor. Érdekel a pszichológia, ezért sok pszichológiai témájú könyvet olvasok. Legutóbb Pál Ferenc Ami igazán számít: Hogyan bántunk jól másokkal és magunkkal című könyvét olvastam, amely nagyon tetszett. Több részletet fel is olvastam a könyvből kollégáknak, barátoknak és a páromnak.

Olvasmányélményeimet szeretem másokkal is megosztani, így néhány barátommal olyan könyveket adunk kölcsön egymásnak, amelyek tetszettek nekünk, vagy valamiért fontosak voltak számunkra. ►

A továbbképzési sorozat a Nemzeti Kulturális Alap (www.nka.hu) támogatásával valósul meg.

továbbképzési sorozat a KÖNYVTÁRI INTÉZET szervezésében

Új utakon a K2 továbbképzési sorozat

JUHÁSZ RÉKA

Könyvtári Intézet

A K2 szakmai nap 10. jubileumi évadának megtervezésekor a rendezvény megújításának célja lebegett a szemünk előtt, de azt akkor még nem gondoltuk, hogy az egyik legnagyobb újítást az élet fogja kikényszeríteni.

Pedig újdonságokból nem volt hiány az összesen négy rendezvényből álló ünnepi évad első két eseményén sem, amelyeket még 2019 utolsó negyedévében rendeztünk. Lássuk, mik voltak ezek! Szerettük volna azt elérni, hogy a résztvevők az aktuális témába több szempontú betekintést is kapjanak, valamint olyan ötletekkel térjenek haza, amelyeket a saját könyvtárukban is hasznosítani tudnak. Ezért született meg az a koncepció, hogy egy témát két előadásból is megismerhetünk, mégpedig először egy nem könyvtáros szakértő tágabb szempontú bemutatásában, majd másodikként egy könyvtáros szakember szakmai fókuszú értelmezésében. A rendezvény azonban nem elégszik meg ennyivel. A valódi inspirációt az a közös gondolkodásra invitáló workshop jelenti, amelyen az adott témát kiscsoportos formában dolgozzuk fel, lehetőséget teremtve az ötletelésre, a téma gyakorlatorientált továbbgondolására. Új kezdeményezés volt még a K2 továbbképzési sorozat Facebook-csoport létrehozása, amely segítségével a rendezvény propagálásán túl az aktuális témával kapcsolatos szakirodalmat osztunk meg és oszthatnak meg a csoport tagjai. A csoportnak jelenleg 281 tagja van, akikkel ezen a fórumon aktív szakmai

kapcsolatot tudunk ápolni. Érdeemes szót ejteni még arról a nyereményjátékról, amelyet egyrészt a részvételi kedv fokozására, másrészt apró játékos figyelmességként vezettünk be. A játék lényege, hogy a legalább három alkalmon résztvevők számára meglepetéssel szeretnénk majd kedveskedni az évad végén.

A szakmai napokat természetesen nemcsak a fent említett újításokkal, hanem elsősorban a színvonalas és innovatív szakmai tartalommal is vonzóvá kívántuk tenni. Ezért választottunk olyan újdonságtartalommal vagy aktualitással bíró témákat, mint az okos városokban okos könyvtárak, a könyvtárak szerepe az álhírek elleni harcban, a célcsoportokra összpontosító marketingtevékenység, valamint a könyvtárak társadalmi hasznosulása és annak mérhetősége.

Az a nem várt újítás pedig, melyről az elején már szót ejtettem, nem volt más, mint a 2020 tavaszára betervezett szakmai napok online térbe helyezése a koronavírus kapcsán bevezetett korlátozó intézkedések miatt. Már a harmadik rendezvény márciusi megrendezésének a küszöbén álltunk, éppen a meghívók kiküldésén volt a sor, amikor érkezett a hír, hogy nem lehet rendezvényeket tartani az Országos Széchényi Könyvtárban. A két hátralévő rendezvény meghíúsulása nem lehetett opció, a hagyományos megrendezés lehetősége és ideje pedig bizonytalanná vált. Nem maradt más választásunk, mint kilépni a komfortzónánkból, és a korábban már online formában megtartott minőségmenedzsment szakmai nap tapasztalatait felhasználva a K2 továbbképzési sorozat még hátralévő két alkalmát is az online térbe helyezni. A Zoom alkalmazás használatában addigra már gyakorlatot szereztünk, ezért ezt a platformot választottuk a megvalósításhoz,

de a felhasználási szabályok miatt a résztvevők számát 100 főben kellett maximálnunk. A marketinggel foglalkozó szakmai esemény iránti érdeklődést jól mutatja, hogy már a meghívók kiküldésének másnapján betelt a limit. A felkért előadók rugalmasan alkalmazkodtak a megváltozott körülményekhez, a nagyobb gondot a workshop online térbe helyezése jelentette. A közös gondolkodásról semmiképpen sem szerettünk volna lemondani, de beláttuk, hogy a megszokott kiscsoportos forma, majd az eredmények prezentálása ebben a formában nehézkes, és számos kockázatot rejt magában. Így ezúttal két feladatsort találtunk ki, amelyet Google űrlap formájában bocsátottunk résztvevőink rendelkezésére. Ezeket egyénileg, vagy akár csoportosan is kitölthették. Az egyik űrlap a könyvtár marketing szokásaival kapcsolatos rövid kérdőív volt, a másik pedig egy feladatsor segítségével vezette végig a kitöltőt egy célcsoportokra fókuszáló marketingtevékenység megtervezésén. Egy rövid ebédszünet alatt előadóink elemezték a beérkezett válaszokat, feladatmegoldásokat, majd a szünet után összefoglalták azokat a résztvevők számára. Bár a közös gondolkodás ezzel a módszerrel kevésbé valósulhatott meg, ötletekből így sem volt hiány. Az eredményekről a Könyvtári Intézet honlapján később részletesen beszámoltunk.

A rendezvényt követően – szokásunkhoz híven – megkérdeztük a résztvevők elégedettségét. A válaszok azt mutatják, hogy a résztvevők pozitívan értékelték a szervezésnek ezt a rugalmasságát, bár a kérdezési lehetőségeket ebben a formában szűkebbnek ítélték, és néhányan hiányolták a közös ötletelést. Többek számára jelentős pozitívuma volt az online megoldásnak a „földrajzi függetlenség”, vagyis nem kellett utazni a részvételhez, így – ahogy azt

valaki meg is fogalmazta – olyanok is részt tudtak venni, akiknek egyébként nem lenne erre lehetőségük. Sokan dicsérték a szervezettséget és a gördülékenységet, ami számunkra visszaigazolta az előadókkal történő előzetes egyeztetések fontosságát. Bár a válaszadók közel felének (46%) ez volt az első online konferenciája, mégis komfortosnak találták az online környezetet. A Zoom használata 3-4 főnek okozott nehézséget, és hárman kevésbé voltak megelégedve a hangminőséggel. Az online rendezvény sikerét jelzi, hogy mindössze egy fő jelezte, hogy jobb lett volna a hagyományos megrendezési forma.

A 2019/2020-as évad utolsó K2 rendezvénye, amely a **könyvtárak társadalmi hasznosulásának bemutatására** vállalkozik, még előttünk áll. Ezt szintén online formában szeretnénk megrendezni, amelyre ezúton is szeretettel invitáljuk a Hírlevél olvasóit. (A rendezvény a Hírlevél megjelenése előtt lezajlott. Szerk.)

A járvány miatti társadalmi távolságtartás új megoldásokat, az online technológiák fokozottabb használatát kényszerítette ki. Már természetesebben kezeljük az online kapcsolattartást, egyre jártasabbak vagyunk az online események világában. A későbbi K2 továbbképzési sorozat évadainak korlátozások megszüntetése utáni jövőjének mérlegelése, az online és a személyes megrendezési módok előnyeinek és hátrányainak számbavétele mindenképpen szükségszerű lesz. ►

A K2 rendezvény plakátja

K2
továbbképzési sorozat
a Könyvtári Intézet
szervezésében

A könyvtárak hatása a társadalomban: mérjük és tegyük láthatóvá!

9:45 – 10:00: Csatlakozás
10:00 – 10:05: Köszöntő
10:10 – 11:00:
Tóth Máté (Könyvtári Intézet):
Empirikus kutatások a könyvtár hatásáról
11:00 – 11:30:
Dancs Szabolcs (OSZK)
Könyvtár(ak) és társadalom – hatás és ellenhatás
11:30 – 11:40: Szünet
11:40 – 12:30: E-WORKSHOP
12:30 – 13:00: Összegzés és a workshop feladatok kiértékelése

Időpont: 2020. június 18.
Helyszín: online tér (Zoom)

regisztráció

válogatott bibliográfia

ÚJRATERVEZÉS INDUL!

A Könyvtári Intézet online minőségmenedzsment szakmai napjainak tapasztalatai

HORVÁTH ADRIENN

Könyvtári Intézet

A pandémiás helyzet miatt a Könyvtári Intézet a Minősített Könyvtár cím és Könyvtári Minőségi Díj pályázatokkal kapcsolatos szakmai napot 2020 tavaszán kénytelen volt más formában megtartani: a fizikai térből áthelyezni az online térbe. A terep új volt a Könyvtári Intézet számára, és tudtuk azt is, hogy a hallgatóink számára is zömében az lesz. Ez azonban nem volt akadálya annak, hogy a március 11-re tervezett szakmai napot kis csúszással, két részletben, de megtartsuk. A megváltozott helyzet gyors reagálást kívánt, ennek néhány tapasztalatáról pedig úgy gondolom, érdemes beszámolni az EKE Hírlevél olvasóinak, az egyházi könyvtáros kollégáknak. Egyszersmind biztatni őket, hogy a Hírlevél profi megújítása után, kiváló szakmai napjaikat ne csak beszámolóik formájában, hanem online is tegyék elérhetővé, látogathatóvá.

A szakmai napokról – amikor felülíródnak a tervek

Pár nappal a konferencia megrendezése előtt lépett érvénybe a korlátozás, miszerint nem lehet nagyobb létszámú rendezvényeket tartani, így újra kellett terveznünk a Minőség és innováció című, március 11-re tervezett szakmai napunkat. Ahelyett, hogy elhalasztottuk volna, inkább újraterveztük. Alapvetően nem akartunk változtatni sem az előadókon, sem a jól felépített témákon, csak szeretnénk volna megtartani a pályázatra felkészítő

alkalmat, hiszen néhány nappal a korlátozó intézkedések bevezetése előtt jelentek meg a Minősített Könyvtár cím és Könyvtári Minőségi Díj pályázatok. Idén ráadásul olyan szemináriumokkal készültünk, amelyek nemcsak a pályázatok iránt érdeklődők számára voltak fontosak, hanem azoknak is, akik még csak most szeretnének belevágni egy innovációba vagy a minőségfejlesztésbe.

A szakmai napot célcsoportoknak megfelelően hirdettük meg és ajánlottuk. A címre pályázóknak a pályázatírásra, illetve annak követelményeire fókuszáló előadás megtartására kértük fel dr. Topár Józsefet és Koreny Ágneszt; hiszen mindketten részt vettek a KMÉR¹ megújításában, Topár József minőségmenedzsment szakértő, egyetemi tanár, Koreny Ágnes pedig egy címet nyert könyvtár, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár igazgatóhelyettese. A díjra pályázókat és azokat, akik innovációban gondolkodnak, dr. Tóth Máté kalauzolta el az innovációk világába. Harmadik célcsoportunk azon intézmények munkatársai voltak, akik érdeklődnek a minőségfejlesztés iránt, de még nem végeztek önértékelést, számukra Bajnok Tamarát kértük fel, aki a százhalombattai Hamvas Béla Városi Könyvtár igazgatóhelyettese, és kollégáival már három önértékelést készített el, amelyben volt KKÉK² és KMÉR szerinti önértékelés is, intézménye pedig címbirtokos könyvtár.³

Az online környezet kiválasztása és tapasztalatai

A Könyvtári Intézet a Zoom nevű videokonferencia szoftvert használta mindkét szakmai napja során, ami alapvetően megbízhatóan működött. Mindkét alkalmat követően Google-ürlap segítségével elégedettségmérést végeztünk. A résztvevők úgy nyilatkoztak, hogy számukra ismert felület még a Zoomon túl a Skype, Discord,

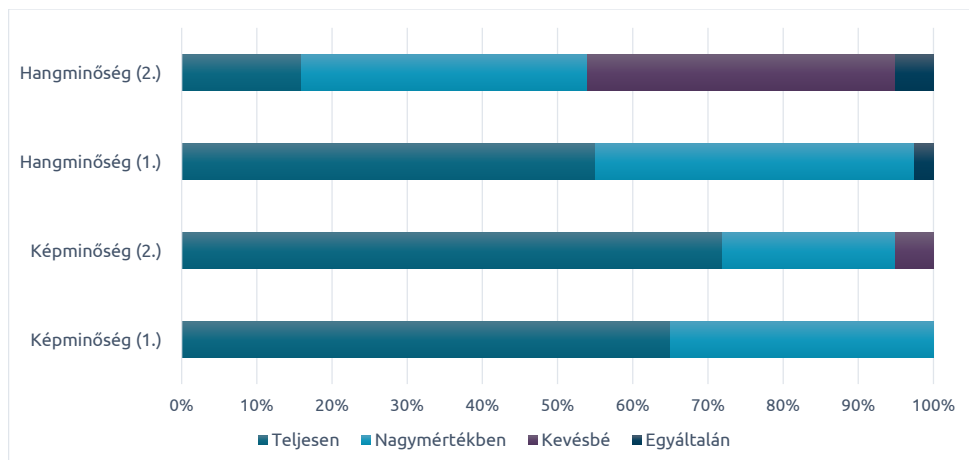
¹Könyvtárak Minőségi
Működésének
Értékelési Rendszere

²Könyvtári Közös Értékelési Keretrendszer

³A százhalombattai Hamvas Béla Városi Könyvtár 2016-ban nyerte el a Minősített Könyvtár címet. Bővebben lásd a Könyvtári Intézet Minőségmenedzsment oldalát.

Microsoft Teams, Instagram Live, YouTube Live, Facebook Live, Cisco Webex, WebinarJam, Google Meet, Google Hangouts, WhatsApp, Viber, GoToMeeting, Jitsi Meet. A csatorna megválasztásánál érdemes figyelembe venni, hogy milyen korlátozásokkal lehet igénybe venni őket. A Zoomot ingyenesen lehet jelen pillanatban használni Facebook- vagy Google-fiókkal, vagy egy gyors regisztrációt követően. Ha három főnél többen csatlakoznak egy beszélgetéshez, akkor 40 percig lehet megszakítás nélkül értekezni. Azonban, ha ezt az időbeli korlátot szeretnénk feloldani, azért már fizetni kell. A tranzakció dollárról (USD) átszámítva nagyjából 6000 forintnak felel meg, amivel egy hónapig tudjuk biztosítani az időbeli korlátok nélküli kapcsolatot, de csak 100 résztvevő számára. Természetesen hosszabb időszakra és több résztvevő számára is előfizethető a Zoom, de ezzel arányosan a szolgáltatásért fizetendő összeg is növekszik.

Összevetve az elégedettségmérések eredményeit, az 1. ábra alapján arra következtethetnénk, hogy a szolgáltatás minősége idővel romló tendenciát mutatott. Azonban ahogy oly sokszor, itt is figyelembe kell venni az egyéb, befolyásoló körülményeket. Ebben az esetben azt, hogy a használók milyen berendezésekkel csatlakoztak a beszélgetéshez. Az online szakmai napok előtt kiküldött tájékoztatókban felhívtuk a figyelmet, hogy a csatlakozók használjanak fejhallgatót, hangszórót, amivel javítani tudják a csatorna hangminőségét. A második esemény hangminőségének romlását nagyon részletes, több fórumon megjelentett és a résztvevőknek direktben kiküldött beszámolóval igyekeztünk kompenzálni.

1. ábra Hang- és képmínőség az online rendezvények alkalmával. Mennyire volt elégedett az online rendezvény kép, illetve hangminőségével? 1. esemény N=40; 2. esemény N= 63

A szakmai napok résztvevői az online környezetben

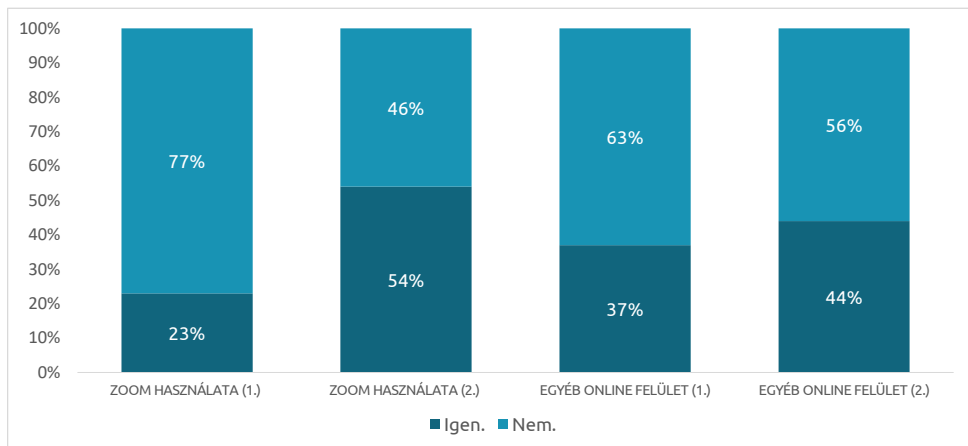
Az első rendezvény kapcsán 52 gépről csatlakoztak az online szakmai naphoz, a másodikhoz 100-an – ám ez nem azt jelenti, hogy ennyien is **hallgatták** az előadóinkat. Az elégedettségmérésből kiderül, hogy volt olyan hely, ahol egy kolléga ült a gép előtt, de olyan is előfordult, ahol heten csatlakoztak egy gép segítségével a szakmai naphoz. A fizikai tértől való elszakadás egyik pozitívuma, hogy **sokkal többen** tudtak jelen lenni, mintha hagyományos keretek között tartottuk volna meg az eseményt. Voltak, akik a munkahelyükről, és voltak, akik saját otthonukból csatlakoztak hozzánk.

Érdekes volt megfigyelni a rendezvények során, hogy a könyvtárosok alig használtak kamerát, ritkán szóltak hozzá a témákhoz nyilvánosan, és elenyésző arányban tettek fel kérdést a chat funkció segítségével. A könyvtárosok esetleges szemérmességén túl más dolgokra is

gondolhatunk, szerencsére az elégedettségmérés ebben is segített minket. Az első esemény alkalmával a válaszadók (N=40) 77,5%-a jelölte meg, hogy a kérdéseire kapott választ az előadások során, és csupán 5% volt, aki inkább privát üzenet formájában szeretne volna feltenni őket. A második esemény alkalmával (N=63) is hasonló volt az arány: 3% privátban szeretne volna feltenni a kérdéseit, 79% pedig már az előadás alkalmával megkapta a kérdéseire a választ. Kaptunk olyan visszajelzéseket is, amelyek arra utalnak, hogy összességében a téma is némi bizonytalanságot váltott ki a hallgatókból. Habitus és életkor kérdése, és persze az ösztönökhöz is van köze, hogy egy szakmai csoportban miért osztjuk meg félelmekkel a kérdéseinket, vagyis inkább miért hallgatjuk el a bennünk levő kételyeket. További kérdés, hogy ezt csak az online környezet miatti idegenség érzet váltotta-e ki, vagy más oka is van?

A résztvevők kompetenciáival kapcsolatosan az első szakmai nap után azt a megállapítást tettük, hogy „a kiöltő könyvtárosok többsége nem mozog otthonosan az online közvetítésre alkalmas programok használatában, ez azonban nem jelent akadályt számukra, szívesen ismernek meg új felületeket és jól alkalmazkodnak a megváltozott körülményekhez.”⁴ A két rendezvény résztvevői köre kismértékben mutat azonosságot. Mindamellett érdekes, hogy az első és második esemény közt eltelt öt hét alatt mennyivel nőtt a résztvevők körében a Zoom használata és ismertsége. Általában az online felületek esetében azt kérdeztük meg, hogy használt-e már egyéb online felületet. Ebben az esetben is nőtt az igen válaszok aránya (2. ábra).

⁴ Csak azért is megcsináljuk! – Beszámoló a Minőség és innováció című online szakmai napról. ► Könyvtárvilág. 2020/ 2. sz.

2. ábra A Zoom és egyéb online felületek ismertsége az első és a második szakmai nap elégedettségmérése alapján. Használta már máskor is a Zoomot? Használt már egyéb, online közvetítésre, meetingre alkalmas online felületet?

Az eredmények szépek, és láthatjuk, hogy az utóbbi pár hónapban számos intézmény rukkolt elő különféle online szolgáltatással,⁵ amivel megpróbálta kielégíteni a közössége, közönsége megnövekedett szociális és információs igényét. A könyvtárak – szakmai berkekből nézve – vették az akadályokat, de kérdéses, hogy a társadalom ennek mennyire van tudatában. A társadalmi felelősségvállalással kapcsolatos eredményeket⁶ rendkívül nehéz mérni és nem érdemes évente, most viszont lassan eljön az ideje a visszakérdezésnek, a visszamérésnek.⁷ Nem azért, hogy a szakmában levő kételyeket még tovább növeljük, ellenkezőleg, a megerősítésért. Kár volna, ha egyszer csak véget érnének, nem frissülnének az online felolvasások, papírszínházak. Kár lenne, ha nem tágítanák tovább, és nem fűznék még szorosabbra a köteléket a könyvtárak a potenciális használóikkal.

⁵ A könyvtarak.hu ▶ felületén összegyűjtött, a Covid-19 kapcsán létrehozott szolgáltatások.

⁶ Lásd KMÉR 8. kritérium: Társadalmi felelősségvállalással kapcsolatos eredmények.

⁷ Lásd KMÉR 8.1. alkritérium: A közösség véleménye a könyvtárról, annak társadalmi hatásairól. Bővebben lásd: Horváth Adrienn: A közösségfejlesztő folyamatok mérés-értékelése a könyvtárban. in: Módszertani útmutató. Közösségfejlesztési folyamatok mérés-értékelése. Szerk.: Dóri Éva. Szabadtéri Néprajzi Múzeum – Múzeumi Oktatási és Módszertani Központ, NMI Művelődési Intézet Nonprofit Közhasznú Kft., Budapest, 2019. 71-100 p. ▶

További tapasztalatok

Egy szervezőnek nem kell jobb megerősítés annál, minthogy a visszajelzések alapján a résztvevők 62%-a és 75%-a jelölte meg azt, hogy az eseményeket jó volna online is közvetíteni. Ha megnézzük a jelentkezők körét – mindkét esemény kapcsán – sikerült olyan könyvtártípusokat is megszólítani, amelyek kevéssé voltak eddig aktívak a minőségmenedzsmentben. Olyanokhoz értünk el, akik lehet, hogy soha nem jönnek el egy minőségmenedzsment szakmai napra, mert úgy gondolják, hogy nem nekik való, vagy nem az ő könyvtáruknak és hogy túl elméleti a dolog. Viszont online bárki be tudott csatlakozni. Ha nem nyerte el a tetszését, anélkül tudott kilépni, hogy bárki végigmérte volna amiatt, hogy távozik.

A hazai minőségmenedzsment ügy tekintetében az online szakmai napok megrendezése jelentős előrelépésként értékelhető, hiszen a programok online kötetlenségével olyanok felé is nyitni tudunk, akik szkeptikusan, vagy némi félsszel közelítenek a témához. És talán az egyházi könyvtáraknak is erre van szükségük, kicsit megbontani maguk körül a falat, hogy bárki bekukucskálhasson rajta. Hiszen a látókör bővítése akkor sem árt, ha ugyanannak a szakmának más és más végét gondoljuk. ►

VIRTUÁLIS ORSZÁGJÁRÁS KORONAVÍRUS-JÁRVÁNY IDEJÉN HATÁRON INNEN ÉS TÚL

► **DR. TÓTH MÁTÉ**
Könyvtári Intézet

A koronavírus-járvány eddig nem tapasztalt emberi és szakmai kihívások elé állított mindannyiunkat. A hozzánk eljutott információk alapján azt látjuk, hogy a könyvtárak egy jelentős részének sikerült rugalmasan reagálnia erre a nem várt helyzetre, és a zárvatartás ellenére régi szolgáltatásaik átszervezésével, illetve újak kialakításával megtalálni azokat a lehetőségeket, amelyekkel használóikat támogatni tudják.

A Könyvtári Intézet Kutatási és Szervezetfejlesztési Osztályán a koronavírus-járvány idején egy virtuális országjárást indítottunk Magyarország határain innen és túl, amelynek keretében megyénként, illetve országonként mutattuk be a könyvtári szolgáltatások alakulását a pandémia idején. A belföldi és a határon túli tartalmakat két külön felületen tettük közzé a Könyvtári Intézet honlapján.

Virtuális országjárás – megyei riportok

A belföldi országjárás során két módszerrel gyűjtöttünk adatokat. Egyrészt megszólítottuk az egyes megyék könyvtárainak vezetőit, munkatársait arról, hogy milyen kihívásokat észleltek a kényszerű bezárás idején, másrészt egy témában készített kérdőíves vizsgálat eredményeit elemeztük és tettük közzé megyénként.

Az országos kérdőíves felmérésre az EMMI Könyvtári és Levéltári Főosztálya kérésére 2020. április 6-9. között került sor. A hazai nyilvános könyvtárak képviselőit kérdeztük meg arról, hogy milyen tevékenységekkel támogatták a használókval való kapcsolattartást, indítottak-e új szolgáltatásokat, segítségnyújtási akciókat. Megkértük a válaszadókat, hogy mutassák be a problémákat, amelyekkel szembesültek, az aggodalmaikat, amelyek nyomasztják őket és azokat a pozitív példákat, amelyekkel találkoztak.

Az elektronikus kérdőívet valamennyi hazai nyilvános könyvtárnak elküldtük, akiktől összesen 282 választ kaptunk. Nem küldtek önálló válaszokat a megyei hatókörű városi könyvtárak szakmai felügyelete alatt tevékenykedő KSZR szolgáltató helyek, a fiók- és tagkönyvtárak, ugyanakkor nagyon sok községi és városi könyvtár szolgáltatott adatokat a kérdőíves megkeresésünkre. A fenti területeken gyűjtött információkat könyvtártípusonként elemeztük, ugyanis elsősorban ebben a bontásban mutatkoztak meg különbségek a válaszokban. Ezt egy döntéselőkészítő tanulmány formájában dolgoztuk fel az EMMI Könyvtári és Levéltári Főosztályának, a nagyközönség számára pedig megyénként foglaltuk össze az eredményeket.

A fenti empirikus adatokat szeretnénk volna kiegészíteni helyszíni riportokkal, a való életből vett konkrét példákkal, képekkel, amelyekkel bepillanthattunk az intézmények járványhelyzet alatti működésébe. Az interjúalanyok kiválasztásakor törekedtünk arra, hogy a megyei hatókörű városi könyvtárak vezetői lehetőség szerint megszólaljanak és mellette más könyvtártípusok képviselői (felsőoktatási, községi, városi, szakkönyvtárak munkatársai) is bemutassák az intézményeik tevékenységét. A kérdéseket e-mailben kapták meg a könyvtárvezetők.

Összesen 15 megyéből kaptunk válaszokat, amelyeket meg is jelentettünk a Könyvtári Intézet honlapján létrehozott közös felületen. Ezúton is szeretnénk megköszönni az intézményvezetőknek, hogy megosztották a szakmával a helyzet megoldására kialakított gyakorlataikat, és megszívlelendő gondolataikat.

A könyvtárak egyébként is fokozottan nagy hangsúlyt fektettek a digitális szolgáltatásaik fejlesztésére, amelynek eredményeképpen nagyon sok képes, videós tartalom született. Ezeket több esetben megosztották velünk, amelyek közül szintén közzétettünk néhányat az egyes megyei riportok alatt.

A virtuális országjárás megyei riportjai megtekinthetők a Könyvtár Intézet [▶▶](#) honlapján.

Virtuális országjárás

Beküldte - 2020. április 17. - 10:52

Kutatási és Szervezetfejlesztési Osztály

A koronavírus-járvány eddig nem tapasztalt emberi és szakmai kihívások elé állított mindannyiunkat. A hozzánk eljutott információk alapján azt látjuk, hogy a könyvtárak egy jelentős részének sikerült rugalmasan reagálni erre a nem várt helyzetre, és a zárva tartás ellenére régi szolgáltatásaik átszervezésével, illetve újak kialakításával megtalálni azokat a lehetőségeket, amelyekkel használóikat támogatni tudják.

Április első felében az EMMI kérésére egy kérdőíves vizsgálatot indítottunk a hazai könyvtárak körében, utána pedig virtuális országjárásra indulunk a jó gyakorlatok, eddigi tapasztalatok összegyűjtése céljából. Igyekszünk megszólaltatni könyvtárosokat, intézményvezetőket, hogy ők a saját szavaikkal mutassák be a koronavírus-járvány idején működtetett szolgáltatásaikkal kapcsolatos tapasztalataikat, amelyekből mindannyian tanulhatunk.

Ezt az oldalt az elkövetkező néhány héten rendszeresen frissíteni fogjuk.

A virtuális országjárás első állomása Csongrád megye.

1. [Csongrád megye könyvtárai a járvány idején](#)
2. [Győr-Moson-Sopron megye könyvtárai a járvány idején](#)
3. [Pest megye könyvtárai a járvány idején](#)
4. [Békés megye könyvtárai a járvány idején](#)
5. [Hajdú-Bihar megye könyvtárai a járvány idején](#)
6. [Jász-Nagykun-Szolnok megye könyvtárai a járvány idején](#)
7. [Somogy megye könyvtárai a járvány idején](#)
8. [Heves megye könyvtárai a járvány idején](#)
9. [Komárom-Esztergom megye könyvtárai a járvány idején](#)
10. [Borsod-Abaúj-Zemplén megye könyvtárai a járvány idején](#)
11. [Bács-Kiskun megye könyvtárai a járvány idején](#)
12. [Zala megye könyvtárai a járvány idején](#)
13. [Szabolcs-Szatmár-Bereg megye könyvtárai a járvány idején](#)
14. [Vas megye könyvtárai a járvány idején](#)

Virtuális látogatás a határon túli magyar könyvtárakban

A koronavírus-járvány Magyarország határain túl is bezárásra kényszerítette a könyvtárakat, köztük azokat is, amelyek jelentős magyar állománnyal a helyben lévő magyar nemzetiségű lakosságot szolgálják ki. A magyarországi helyzet mellett kíváncsiak voltunk arra is, hogy ők miként vészelték át ezeket a nehéz heteket.

A határon túli, magyarlakta területek könyvtárainak vezetőit szintén megszólítottuk, őket eleve egy-egy videóriport formájában. A személyes ismeretségeink alapján indultunk „útnak”, e-mailben felkeresve Románia, Szlovákia, Ukrajna, Szerbia, Horvátország, Szlovénia és az Egyesült Államok néhány magyar könyvtárosát. Arra kértük őket, hogy készítsenek magukról egy videófelvételt, amelyen maguk mondják el, hogy milyen szolgáltatásokat tartanak fenn, milyen nehézségekkel szembesülnek és hogyan igyekeznek kapcsolatot tartani a magyar lakossággal.

Koronavírus-járvány idején a határon túli könyvtárakban

Beküldte - 2020. április 17. - 12:41

Kutatói és Szervezetfejlesztési Osztály

A koronavírus-járvány a világon mindenhol emberi és szakmai kihívások elé állította a könyvtárosokat. Virtuális országjárásunk keretében elkezdtük feltárni, hogy az egyes magyarországi könyvtárak hogyan tudnak megbirkózni a kialakult helyzettel, de emellett a határon túli magyar könyvtárakat is megkérdeztük, hogyan reagáltak a kialakult helyzetre, hogyan szervezték át szolgáltatásaikat, esetleg milyen új szolgáltatásokat indítottak annak érdekében, hogy segíthessenek használoknak a mindennapi nehézségek megélésében.

Ezt a cikket rendszeresen frissíteni fogjuk.

1. Székelyudvarhelyi Városi Könyvtár (Románia, Székelyudvarhely) [video]
2. Bod Péter Megyei Könyvtár (Románia, Sepsiszentgyörgy) [video]
3. Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet Könyvtára (Románia, Kolozsvár) [video]
4. Szlovákia magyarlakta településeinek könyvtárjai (minisorozat) - I. rész [video]
5. Szlovákia magyarlakta településeinek könyvtárjai (minisorozat) - II. rész [video]
6. Szlovákia magyarlakta településeinek könyvtárjai (minisorozat) - III. rész [video]
7. Szlovákia magyarlakta településeinek könyvtárjai (minisorozat) - IV. rész [video]
8. Szlovákia magyarlakta településeinek könyvtárjai (minisorozat) - V. rész [video]

Összesen nyolc riport született, három Erdélyből, öt pedig Szlovákiából. Valamennyi nagyon jó minőségű, gazdag tartalom, amelyeken a megszólaló magyar könyvtárosok jóvoltából látogatást tehattünk tőlünk sok száz kilométerre, másik országokban működő könyvtárakba is. Köszönettel tartozunk valamennyi interjúalanyunknak, különösen Egyházy Dórának, Szócs Endrének, Szonda Szabolcsnak és Kurta Józsefnek, akik vállalták a videóriportokon való szereplést.

A határon túli könyvtárakról készített videóinterjúk megtekinthetők Könyvtári Intézet [24](#) honlapján.

ÖRÖKZÖLD

¹Forrás: Szebenyi
Lászlóné, Bányászati
Tervező Iroda. –
In: Tudományos és
Műszaki Tájékoztatás
1 (1954/2) 7. p.

Kérjük a könyvtárosi Összejövetelek rendszeresítését¹

A legutóbbi négyhónapos könyvtárosi tanfolyam zárónapján – valamennyi résztvevő aláírásával – kérést juttatunk el az OMK módszertani osztályához a könyvtárosi összejövetelek rendszeresítéséért. A tanfolyam befejezte (ápr. 13.) óta – ennek ellenére – mindössze egy összejövételre kaptunk meghívót: a tavaszi munkaversenyszakaszbéindításakor. Pedig valamennyien szívesen vennénk gyakrabban is részt ilyen értekezleteken.

Összejöveteleink minden alkalommal pozitív eredménnyel zárulnak. Mind a hivatalos előadók, mind az előadások utáni felszólalások és viták is segítséget nyújtanak munkánkban, új szempontokat, új lehetőségeket vetnek fel, amelyek figyelembevételével munkamódszereinket javíthatjuk. Úgy gondolom összejövetelekre nemcsak a versenyszakaszok beindításakor és eredményhirdetésekor van szükség, hanem „menetközben” is. A módszertani osztály már a havijelentések alapján sok értékes tapasztalatra

A kép forrása: Fortepan
/ Kovács Márton Ernő

tesz szert s ezek közlésével már a verseny folyamán is módunkban áll munkánkat javítani, eredményesebbé tenni. Azonkívül pedig, a versenytől eltekintve is, sok olyan kérdés akad, amelyekre nyilvános megbeszélés, vita könnyebben ad útmutatást, mintha csak magunkban igyekeznénk megoldást találni.

A módszertani osztály sok fontos és nehéz kérdést megoldott már eddig is, példa erre többek között az is, hogy régi vágyunk: a Tájékoztató szintén valóra vált. Bízunk benne, hogy sikerül megoldani azt is, hogy nemcsak 3 – 4 havonként, hanem legalább 6 – 8 hetenként kapjunk lehetőséget szóbeli tájékoztatásra, megbeszélésre, vitákra. ►

KÖNYVAJÁNLÓ

szerk. Somorjai Ádám
**A Vatikáni Államtitkárság
 Államközi Kapcsolatok Szekciójának
 Történeti Levéltárában őrzött
 dokumentumok olasz nyelvű inventá-
 riumának hungarika anyagai**
 METEM, Budapest, 2020.

szerk. Mirák Katalin
**Háló 3. : Dokumentumok és
 tanulmányok a Magyarországi
 Evangélikus Egyház és az állam-
 biztonság kapcsolatáról,
 1945-1990 : Egyházvezetők 2.**
 Luther Kiadó
 Budapest, 2019.

Boldogulás, boldogtanulás, minden semmi (részlet)

ESTERHÁZY PÉTER

¹Forrás: Vigilia 64
(1999/12) 894-895. p.

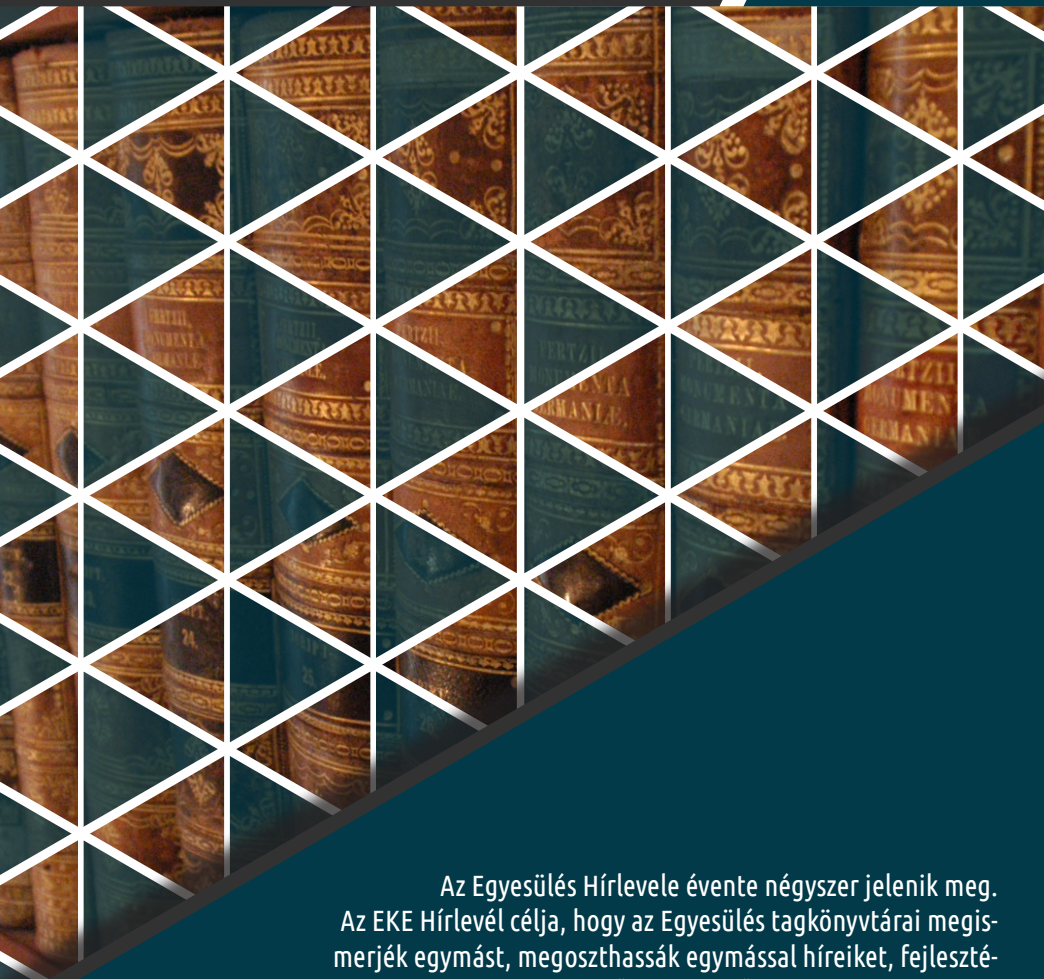
Lehetséges, hogy valakiben belül béke van s körötte békétlenség? Lehetséges, hogy az én békém és a te békéd egymással viszályban állnak? Tán a békének is közös nevezőt kell keresni? Vagy a békesség eleve magában foglalja a másikkal való békét? És ha telekhatárra építkeznek? Ha templomban pénzt vált? Van magányos béke?

Van bennem nyugodtság, kiegyensúlyozottság, higgadság, de én nem békességre törekszem. Az inkább következmény volna. Megértésre már inkább törekszem, szeretek megérteni valakit. Ha nézem, mi van a szívemben, többnyire nem tudom. Nem látok én semmit.

Talán valami sóvárgás, nehéz sóvárgás. Ritkán – tulajdonképpen elképesztően (illogikusan) sokszor! – ujjongás. Szerelem.¹ ►

- 1▶ <http://www.byzantinohungarica.com/index.php/gorogkatolikus-sajtotermek>
- 2▶ <https://konyvtar.or-zse.hu/gyujtemeny/ingyenesen-letoltheto-digitalis-muvek/>
- 3▶ <https://www.scalapublishers.com/reformed-church-college-in-sarospatak/>
- 4▶ <http://konyvtar.martinus.hu/egyhazi/egyhazmegye/hireink>
- 5▶ <https://www.facebook.com/szombathelyiegyhazi/egyhazmegyeikonyvtar>
- 6▶ <https://www.martinus.hu/kereses?s=latnivalora>
- 7▶ <https://eom.lutheran.hu/node/1389>
- 8▶ <http://masolattortenet.mi.btk.mta.hu/>
- 9▶ <https://eok.lutheran.hu/node/1425>
- 10▶ <http://www.bibliotheca.hu/muzeum/rudnay/index.htm>
- 11▶ <https://pannonhalmifoapatsag.hu/vendeglatas-fotokiallitas>
- 12▶ <https://pannonhalmifoapatsag.hu/virtualis>
- 13▶ <https://spark.adobe.com/page/PL7eDN01wV0rh>
- 14▶ <https://konyvtar.osb.hu/hirek/adoro-te-devote-kiallitas-pannonhalmi-foapatsagi-konyvtar-klasszicista-konyvtartermekben>
- 15▶ https://konyvtar.osb.hu/sites/default/files/dokumentumok/2020/adoro_te_devote-konyvtari_kiallitas_0.pdf
- 16▶ <https://eke.hu/gero-eva-alap>
- 17▶ <http://iksz.org.hu/hir/orszagos-konyvtari-napok-1>
- 18▶ <http://fototer.oszk.hu>
- 19▶ <https://ki.oszk.hu/informacioszolgalattas/minosegmenedzsment>
- 20▶ <https://mke.info.hu/konyvtarvilag/2020/04/csak-azert-is-megcsinaljuk-beszamolo-a-minoseg-es-innovacio-cimu-online-szakmai-naprol/6446>
- 21▶ <https://www.konyvtarak.hu/konyvtarkereso?covid19=all>
- 22▶ <https://cselekvokozossegek.hu/wp-content/uploads/Meres-Ertekeles-web.pdf>
- 23▶ <https://ki.oszk.hu/hir/kutatasi-es-szervezetfejlesztesi-osztaly/virtualis-orszagjaras>
- 24▶ <https://ki.oszk.hu/hir/kutatasi-es-szervezetfejlesztesi-osztaly/koronavirus-jarvany-idejen-hataron-tuli-konyvtarakban-0>

Az Egyesülés Hírlevele évente négyszer jelenik meg. Az EKE Hírlevél célja, hogy az Egyesülés tagkönyvtárai megismerjék egymást, megoszthassák egymással híreiket, fejlesztéseiket, és a szakmát érintő kérdésekről is tájékozódhassanak. Az EKE Hírlevél további célja, hogy a nem egyházi könyvtárban dolgozó kollégák megismerjenek bennünket, életünket és szakmai munkánkat.